

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO
„LOKALNEGO PROGRAMU
REWITALIZACJI DLA MIASTA WRZEŚNIA
NA LATA 2011 - 2020”**

Września, sierpień 2011

Spis treści

<u>2</u>	
<u>1.Wstęp.....</u>	<u>4</u>
1.1. Podstawa prawna.....	4
<u>4</u>	
1.2. Zakres i stopień szczegółowości prognozy.....	4
1.3. Zastosowane metody przy sporządzaniu Prognozy.....	5
<u>2.Analiza zawartości Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta</u>	
<u>Września na lata 2011 -2020.....</u>	<u>6</u>
2.1. Ogólna zawartość programu.....	6
2.2. Cele programu.....	9
2.3. Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi.....	10
2.4. Lokalizacja obszaru objętego wsparciem.....	10
<u>3. Charakterystyka i stan środowiska na obszarach objętych</u>	

przewidywanym oddziaływaniem.....	12
3.1. Abiotyczne elementy środowiska.....	12
3.2. Uwarunkowania przyrodnicze.....	24
3.3. Potencjalne zmiany środowiska naturalnego w przypadku braku realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji	26
4. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko związanych z realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji	27
4.1. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	27
4.2. Problemy ochrony środowiska w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.....	30
4.3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiskowe zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	31
4.4. Przewidywane znaczące oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne) na środowisko	33
5. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym także na obszar Natura 2000.....	64
5.1. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w Projekcie.....	65
5.2. Metody analizy skutków realizacji postanowień Projektu.....	66
5.3. Wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.....	67
6. Oddziaływania transgraniczne związane z realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011-2020.....	68
7. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	68

1. Wstęp

1.1. Podstawa prawna

Prognoza oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 - 2020 opracowana została na podstawie pisma Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu WOO-III.410.369.2011.PW oraz zapisów art. 46 ust. 2 i art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227).

Art. 46 w/w ustawy określa, iż wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektów polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przygotowywanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Zapisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227) są przeniesieniem do prawodawstwa polskiego postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27.06.2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

1.2. Zakres i stopień szczegółowości prognozy

Zakres Prognozy oddziaływania na środowisko jest zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227). Zakres oraz stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie, zgodnie z art. 53 ustawy, określiła Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu, wg której w prognozie należy w szczególności:

- określić, aktualny stan zagospodarowania obszaru opracowania (w szczególności istniejącej szaty roślinnej, w tym flory oraz stan fauny,

- ocenić walory przyrodnicze przedmiotowego obszaru,
- określić, przeanalizować i ocenić istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji ustaleń projektu LPR
- zaproponować działania mające na celu zapobieganie, ograniczanie i kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji ustaleń projektu LPR

1.3. Zastosowane metody przy sporządzaniu Prognozy

Podczas sporządzania Prognozy korzystano z ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, którą powołano do życia z dniem 3 października 2008 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz 1227). Niniejsza Prognoza składa się z części merytorycznych. Na podstawie dokumentów i wizji w terenie dokonano analizy i oceny stanu środowiska oraz przeprowadzono ocenę wpływu na środowisko wynikającą z realizacji celów i strategicznych działań przewidzianych w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 - 2020.

Przy sporządzeniu Prognozy wykorzystano następujące dokumenty strategiczne, szczebla regionalnego i lokalnego, odnoszące się bezpośrednio jak i pośrednio do ochrony środowiska:

- Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 – 2020;
- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020;
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013;
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Września;
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września na lata 2010 - 2013.

Przy opracowywaniu Prognozy na podstawie udostępnionych materiałów i wizji w terenie dokonano analizy oraz oceny środowiska przyrodniczego i zurbanizowanego, identyfikując główne cele ochrony środowiska oraz potencjalne oddziaływania ze strony przedsięwzięć wynikających z Lokalnego Programu Rewitalizacji. Następnie dokonano oceny wpływu oraz ich skutków w środowisku i krajobrazie, wynikających z realizacji celów i działań. Oceny dokonano w formie tabelarycznej. W kolumnach wpisano wskaźniki charakteryzujące i opisujące środowisko, natomiast w wierszach umieszczono działania i zamierzenia projektów w realizacji LPR. Występowanie wzajemnego oddziaływania oznaczono symbolami:

(+) - realizacja inwestycji spowoduje pozytywne oddziaływanie i skutki w zakresie

analizowanego zagadnienia,

(-) - realizacja inwestycji spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(0) - realizacja inwestycji nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie,

(+/-) - realizacja inwestycji może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia.

Na koniec podsumowano i omówiono wszystkie ważniejsze oddziaływania poszczególnych inwestycji na elementy środowiska.

2. Analiza zawartości Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 -2020

2.1. Ogólna zawartość programu

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 - 2020 jest dokumentem sporządzonym zgodnie z Wytycznymi w zakresie zasad opracowania programów umożliwiających ubieganie się o wsparcie w ramach inicjatywy JESSICA oraz Działania 4.2 Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 - 2013. Lokalny Program Rewitalizacji, którego projekt jest przedmiotem oceny w niniejszej prognozie, jest dokumentem planistycznym, zawierającym wykaz określonych zadań kluczowych z punktu widzenia lokalnej społeczności i władz miasta oraz stanowiącym narzędzie sprawnej kontroli i koordynowania ich realizacji dla osiągnięcia celów i korzyści stawianych zagadnieniom rewitalizacji. Rewitalizacja jest to skoordynowany i długotrwały proces, który składając się z działań ukierunkowanych na poprawę sytuacji w sferze infrastrukturalnej, gospodarczej i społecznej, ma na celu wyprowadzenie poszczególnych obszarów miasta ze stanu kryzysu, czyli stanu trwałej i głębokiej degradacji. Degradacja dotyczy najczęściej przestrzeni zurbanizowanej i towarzyszą jej liczne zjawiska kryzysowe, takie jak np.: degradacja infrastruktury drogowej, zasobów komunalnych, niski poziom przedsiębiorczości, wysokie bezrobocie i poziom przestępczości.

Działania podejmowane w celu przeciwdziałania degradacji społecznej i ekonomicznej, nie mogą mieć charakteru doraźnego. Wdrażać należy inicjatywy inspirujące rozwój nowych funkcji obszarów problemowych oraz przywrócenie terenom zdegradowanym utraconych funkcji społeczno - gospodarczych.

W rozdziale pierwszym przedstawiona została charakterystyka obecnej sytuacji na terenie miasta obejmująca m. in.: położenie, historię miasta, analizę sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. W poszczególnych podrozdziałach dokonano dokładnej diagnozy sytuacji oraz wskazano najważniejsze problemy każdej ze sfer:

a) sfera przestrzenna:

- zwiększony ruch samochodowy i tranzytowy spowodowany brakiem obwodnicy;
- zły stan techniczny części dróg i kanalizacji deszczowej;
- powierzchnia mieszkaniowa przypadająca na 1 mieszkanie niższa od średniej krajowej;
- mała ilość ścieżek rowerowych;
- niski stopień gazyfikacji w mieście (jedynie 35,8 % mieszkańców korzysta z instalacji gazowej);
- zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego (duża przewaga węgla, używanego jako paliwo ciepłownicze oraz intensywny ruch samochodowy);
- zanieczyszczona rzeka oraz zalew;
- zakwaszenie gleby;
- przekroczenie poziomu hałasu na niektórych terenach położonych przy drogach.

b) sfera gospodarcza:

- mniejsza liczba podmiotów gospodarczych w porównaniu z poprzednimi latami;
- spadek zatrudnienia w roku 2009;
- spadek poziomu przedsiębiorczości (mniejsza liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą)..

c) sfera społeczna:

- niekorzystny trend demograficzny, przejawiający się spadkiem liczby osób w wieku produkcyjnym i wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- rosnąca liczba osób korzystających z pomocy społecznej;
- średnie miesięczne wynagrodzenie poniżej średniego poziomu dla województwa;
- przewaga ludności z wykształceniem podstawowym i zawodowym;
- wzrost bezrobocia (do 14,2% w całym powiecie);
- problem bezrobocia wśród ludzi młodych;
- duży udział długotrwale bezrobotnych wśród ogółu bezrobotnych;
- duży udział gospodarstw utrzymujących się z niezarobkowych źródeł utrzymania.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Września ma na celu poprawić jakość życia wszystkich mieszkańców miasta, jednak należy wśród nich wyodrębnić pewne grupy społeczne, które najbardziej wymagają wsparcia w ramach Programu.

Z analiz przeprowadzonych na potrzeby LPR dokumentu stwierdzono, że do takich grup należy zaliczyć osoby korzystające z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni. Najczęstszymi powodami zwracania się po różne formy pomocy społecznej wśród mieszkańców Wrześni są: ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i alkoholizm, toteż osoby dotknięte tymi problemami powinny zostać otoczone specjalną opieką.

W drugim rozdziale określono nawiązania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 - 2020 do strategicznych dokumentów dotyczących rozwoju przestrzenno - społeczno - gospodarczego gminy i regionu.

Kolejny rozdział prezentuje założenia programu rewitalizacji. Uzasadniono tutaj wybór obszaru do rewitalizacji oraz zidentyfikowano problemy występujące na obszarze. Zaprezentowano także projekty zaplanowane do rewitalizacji oraz założone do osiągnięcia

wskaźniki produktu i rezultatu.

Kolejne rozdziały zawierają sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej. W myśl Lokalnego Programu Rewitalizacji monitorowanie jest procesem systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych, dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych projektów inwestycyjnych oraz programów, jak i sposobie i prawidłowości wykorzystania udzielonej pomocy finansowej.

2.2. Cele programu

Celem Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 - 2020 jest rozwiązywanie zidentyfikowanych problemów na obszarze dysfunkcyjnym w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, co doprowadzić ma do wyprowadzenia tego obszaru z sytuacji kryzysowej poprzez wprowadzenie na nim nowych funkcji oraz przywrócenie funkcji dotychczasowych. W zakresie poszczególnych sfer działań wyznaczone zostały następujące cele strategiczne:

a) sfera przestrzenna:

- uporządkowanie funkcjonalne w centralnej części miasta;
- poprawa bezpieczeństwa, przepustowości i funkcjonalności komunikacji drogowej;
- przebudowa i zagospodarowanie nieruchomości w centrum miasta;
- zagospodarowanie terenów przemysłowych po zakładzie „Tonsil”;
- poprawa jakości kanalizacji deszczowej.

b) sfera gospodarcza:

- ożywienie gospodarcze centrum miasta,
- zwiększenie różnicowania usług na terenie centrum,
- zmniejszenie bezrobocia,

c) sfera społeczna:

- zapobieganie zjawisku wykluczenia społecznego poprzez przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu;
- poprawa bezpieczeństwa na obszarze;
- podniesienie atrakcyjności obszaru i poprawa warunków życia mieszkańców;
- poprawa warunków obsługi mieszkańców oraz warunków pracy personelu Ośrodka Pomocy Społecznej.

2.3. Powiązania Programu z innymi dokumentami strategicznymi

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 - 2020 wykazuje się powiązaniem z następującymi dokumentami strategicznymi na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym, wspólnotowym i międzynarodowym:

- Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020;
- Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 - 2013;
- Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Wrzesińskiego na lata 2007 - 2013
- Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Września;

Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Września 2011 - 2020 swoimi celami wpisuje się w strategiczne założenia wszystkich wyżej wymienionych dokumentów.

2.4. Lokalizacja obszaru objętego wsparciem

Rewitalizowany obszar dysfunkcyjny wyznaczony został zgodnie z Wytycznymi w zakresie zasad opracowania programów umożliwiających ubieganie się o wsparcie w ramach inicjatywy JESSICA oraz Działania 4.2 Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 - 2013. Zgodnie z metodologią zawartą w wytycznych obszar zdegradowany wyznaczono w oparciu o analizę sytuacji społeczno - gospodarczo - przestrzennej miasta. Obszar wyznaczono na podstawie analizy wskaźnikowej. Z zaproponowanej w wytycznych listy wskaźników wybrano do zanalizowania cztery:

- a) liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców;
- b) liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń na 1000 mieszkańców;
- c) liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców
- d) liczba mieszkań sprzed 1989 r. w stosunku do ogółu mieszkań

W oparciu o analizę wyżej wymienionych wskaźników wytyczone zostały obszary na których wskaźniki te przybierają niekorzystne wartości w porównaniu z ich wartościami dla całego miasta.

Zdegradowane obszary nazwano „Centrum” i „Koszarowa”. Granice obszaru „Centrum” wyznaczają: ulice: Opieszyn i Miłosławska oraz rzeka Wrześnica od południa, ulice: Legii Wrzesińskiej oraz Szkolna od wschodu, ulica Daszyńskiego od północy oraz ulice: Dworcowa, Kolejowa i Wrocławska od zachodu.

Ryc. Granice wyznaczonego do rewitalizacji obszaru „CENTRUM”

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 – 2020

Granice obszaru „Koszarowa” wyznaczają ulice: Tadeusza Kościuszki, Jana Kilińskiego, Stefana Batorego i Generała Władysława Sikorskiego (z wyłączeniem tej ostatniej).

Ryc. Granice wyznaczonego do rewitalizacji obszaru „Koszarowa”

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 - 2020

3. Charakterystyka i stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym oddziaływaniem

3.1. Abiotyczne elementy środowiska

Położenie fizyczno - geograficzne miasta, ukształtowanie powierzchni

Września jest miastem, położonym w województwie Wielkopolskim, nad rzeką Wrześnicą. Oddalona jest ok. 50 km na wschód od stolicy województwa, Poznania. Września jest siedzibą gminy miejsko – wiejskiej oraz powiatu wrzesińskiego. Sąsiaduje z następującymi gminami: Czarniejewo, Dominowo, Kołaczkowo, Miłosław, Nekla, Niechanowo, Strzałkowo i Witkowo. Miasto leży na 52°20' długości geograficznej północnej oraz 17°35' szerokości geograficznej wschodniej, na wysokości 90 – 100 m n.p.m.

Pod względem morfologicznym Września leży mezoregionie Równina Wrzesińska, należącym do makroregionu Pojezierze Wielkopolskie.

Różnica wysokości pomiędzy najwyższym a najniższym położonym punktem terenu 20m (90 – 110 m n.p.m.).

Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym obszar gminy położony jest w obrębie dwóch dużych jednostek: Synklinorium Szczecińsko – Łódzko – Miechowskiego oraz Monokliny Przedzudeckiej – Północnej.

W budowie geologicznej wyróżniają się głównie utwory trzeciorzędowe i czwartorzędowe. Na utwory trzeciorzędowe składają się utwory pliocenu (ił poznański pstry, piaski, żwiry) oraz utwory miocenu (piaski, iły, miki oraz węgiel brunaty).

Czwartorzęd pokrywa osady trzeciorzędowe utworami o miąższości 60 – 120 m. Z wierceń archiwalnych wynika, że grubość utworów czwartorzędowych w Marzeninie wynosi 84 m, w Bierzglińce – 63 m natomiast w Obłaczkowie 83 m.

Równina Wrzesińska zbudowana jest z glin zwałowych, jedynie w północno – zachodniej części gminy występuje sandr zbudowany z warstwowych piasków, czasem żwirów i głazów. Jego cechą jest mała miąższość osadów piaszczystych, maksymalne miąższości rzędu od 4 do 8 m występują w rejonie Wrześni – Zasutowa, w części północno – zachodniej nie przekraczają 5 m. W miarę zbliżania się do Pradoliny Warszawsko – Berlińskiej miąższość piasków wyraźnie maleje, na powierzchnię wychodzi glina zwałowa a sandr ztraca swój ciągły charakter.

Największy obszar Miasta i Gminy Września zajmują gliny zwałowe wykształcone, jako gliny piaszczyste i piaski gliniaste. Stropowe ich partie do głębokości około 1 m, są silnie zwietrzałe, odwapnione oraz spiaszczone głównie w skutek działania czynników mechanicznych. Na zachód od Wrześni, pomiędzy Chociczą i Brzeziem, ciągnie się wąskim pasem strefa wyniesień zbudowana z utworów piaszczysto – żwirowych zaliczana do moren czołowych, bądź do kemów. Wymienione wyniesienia budują głównie warstwowane piaski i

żwiru przykryte piaskami bezstrukturalnymi. Ponadto wydzielono również osady dolinnych obniżeń, które stanowią głównie torfy, namuły i mułki.

Z utworów holoceniowych na terenie Gminy występują mady, piaski rzeczne i torfy. Torfowiska występujące w dolinach rzecznych są niskie, przeważnie typu turzycowego – mszystego lub olchowego, utworzone ze storzniętych roślin bagiennych takich jak: turzyce, trzcina i mchy. Występują w dolinach małych rzek oraz w zagłębieniach bezodpływowych na sandrach i obszarach wysoczyznowych.

Surowce

Baza surowcowa w gminie Września jest niewielka. Występuje jedno udokumentowane w kategorii złoża surowców ilastych do produkcji lekkich kruszyw ceramicznych w okolicy Sokołowa i Gulczewka. W granicach miasta nie udokumentowano żadnych złóż surowcowych

Rozpoznane złoża torfu, które występują w dolinach rzek Wrześnicy, Wrześnianki i Wielkiego Rowu zaliczono do złóż szacunkowych i perspektywicznych. Stanowią naturalne zbiorniki retencjonowania wody.

Klimat

Na terenie Pojezierza Poznańskiego, w obrębie którego znajduje się Września, występuje klimat umiarkowany. Szczególną cechą tego klimatu jest wzajemne oddziaływanie powietrza morskiego i kontynentalnego. Oddziaływanie to powoduje dużą zmienność stanów pogody. Najczęściej napływa tutaj powietrze polarno – morskie pochodzące z północnego Atlantyku. W lecie jest to powietrze chłodne, przynoszące znaczne zachmurzenie nieba, częste opady atmosferyczne. W zimie powietrze to przynosi ocieplenie i przyczynia się do odwilży. Znacznie rzadziej napływa powietrze polarno – kontynentalne z Europy Wschodniej i Azji. Cechuje się ono małą wilgotnością i przynosi zmniejszenie zachmurzenia nieba. Powietrze to napływa głównie zimą i wiosną. Na pojezierze Poznańskie bardzo rzadko napływa powietrze z Arktyki, które wywołuje duże ochłodzenie. Sporadycznie pojawia się tutaj powietrze zwrotnikowe z rejonu Wysp Azorskich, Azji Mniejszej lub Półwyspu Bałkańskiego. Powietrze to przynosi znaczny wzrost temperatury w zimie i upały w lecie.

Gmina Września położona jest w strefie klimatu umiarkowanego, przejściowego kształtowanego przez zmienny w swym zasięgu napływ, masy powietrza morskiego i kontynentalnego, przy przewadze wpływów kontynentalnych. Obszar charakteryzuje się uprzywilejowanymi warunkami termicznymi i niskimi opadami. Maksymalne opady przypadają na miesiące letnie: lipiec, sierpień, natomiast minimalne na miesiące zimowe:

styczeń – marzec. W ciągu roku występuje średnio około 50 dni pogodnych. Wiatry wieją głównie z kierunku zachodniego i północno – zachodniego. Średnie wieloletnie wybranych cech klimatycznych kształtują się następująco:

- Średnia temperatura powietrza – 8,3 0C,
- Wilgotność względna powietrza – 79%,
- Zachmurzenie ogólne nieba – 63%,
- Suma opadów – 550 mm,
- Średnia prędkość wiatru – 3,46 m/s.

Gleby

Gmina Września położona jest w Śremsko – Wrzesińskim regionie glebowo – rolniczym, należy do obszarów wybitnie rolniczych o czym świadczy struktura użytków rolnych zajmujących 82% obszaru gminy, z czego 77,8% stanowią grunty orne.

Podział na klasy bonitacyjne jest odzwierciedleniem wartości rolniczej gleb. Podstawą zaliczenia gleb do danej klasy bonitacyjnej są przede wszystkim ich właściwości i warunki przyrodnicze terenu, wpływające zasadniczo na ich urodzajność. Klasy bonitacyjne ustalane są oddzielnie dla gruntów ornych i użytków zielonych. W obrębie gleb gruntów ornych wydzielono 9 klas bonitacyjnych z podziałem na 3 grupy:

Według badań Okręgowej Stacji Chemiczno – Rolniczej w Poznaniu (OSCR) w Gminie Września przeprowadzonych w latach 2000 – 2004, wśród użytków rolnych dominują gleby orne dobre – klasa IIIa, obejmujące 37% ogólnej powierzchni gruntów ornych. Gleby te mają już wyraźne gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych niż gleby klasy I i II. Zalicza się do nich gleby brunatne i płowe wytworzone z piasków gliniastych mocnych, różnych utworów pyłowych i glin lekkich oraz ilów pylistych, średnio dobre czarnoziemy leśno-stepowe i leśno-łąkowe wytworzone z glin, ilów i utworów pyłowych oraz z piasków gliniastych mocnych. 21% udziału mają gleby VIa klasy, czyli gleby ciężkie, które cechuje duża żyzność potencjalna, lecz są mało przewiewne, zimne i mało czynne biologicznie. Należą do nich gleby brunatne, płowe i bielcowe – wytworzone z różnych piasków i żwirów gliniastych, gleby płowe, brunatne i opadowo – glejowe wytworzone z glin, ilów i utworów pyłowych. Grunty najlepszych klas bonitacyjnych I i II występują na 4% gruntów ornych.

Przydatność rolniczą gleb określają kompleksy, będące typami siedliskowymi rolniczej powierzchni produkcyjnej, z którymi związany jest odpowiedni dobór uprawianych roślin. Charakterystykę kompleksów przyjęto ze względu na siedliska związane z uprawą zbóż

ozimych, uznanych za najbardziej właściwe rośliny wskaźnikowe: Wśród gruntów ornych gminy przeważają gleby kompleksów 2 i 4. Dominuje kompleks pszenno-dobry, który zajmuje 35% powierzchni gruntów ornych. Należą do niego gleby brunatne, pseudobielicowe i czarne ziemie, utworzone z glin lub pyłów na glinach i ilach. Mają nieco gorsze własności niż gleby zaliczone do kompleksu 1. Na ogół są to gleby żyzne, średnio ciężkie do uprawy i w dobrym stopniu kultury. Przy dobrej agrotechnice nadają się do uprawy wszystkich roślin, zwłaszcza pszenicy i buraków cukrowych. Gleby kompleksu 2 zaliczane są do klasy IIIa i IIIb. Kolejno 22 % powierzchni zajmuje kompleks żytni bardzo dobry, który charakteryzuje gleby lekkie, mające mniej trwałą strukturę od kompleksów 1-3, głębiej wylugowane z węglanów i uboższe w makroelementy. W większości są to gleby pseudobielicowe. Przy zachowaniu wysokiego stopnia kultury i zastosowania właściwych zabiegów agrotechnicznych można uprawiać na nich wszystkie rośliny uprawne.

Według badań Okręgowej Stacji Chemiczno – Rolniczej w Poznaniu gleby gminy Września odznaczają się odczynem lekko kwaśnym od 5,6 do 6,5 pH i kwaśnym od 4,6-5,5 pH. Cechy takie posiada 68% powierzchni użytków rolnych. Duże zakwaszenie gleby utrudnia pobieranie roślinom podstawowych składników pokarmowych, co w dalszej kolejności prowadzi do zmniejszenia się plonów oraz pogorszenia ich jakości, nawet przy prawidłowym nawożeniu mineralnym innymi składnikami.

Pośrednim wskaźnikiem określającym jakość gleb jest potrzeba wapnowania. Zabieg ten wpływa na poprawę właściwości fizyko – chemiczne i biologiczne gleb, a więc decyduje o jej żyzności. Przeprowadzone badania wskazały, że na terenie gminy Września wapnowania wymaga 46,6 % gleb, z czego 11,8% jest konieczne, 14,7% potrzebne a 20,1% wskazane.

O żyzności gleby decyduje jej zasobność w składniki pokarmowe. Dawki przyswajalnych form fosforu, potasu i magnezu w glebie pozwalają określić ilość nawozu, jaki musi być zastosowany, aby zapewnić rozwój roślin i utrzymać gleby w dobrym stanie.

Magnez jest w bardzo łatwy sposób wymywany, nawet z gleb ciężkich. Jego niedobór w pierwszych fazach rozwojowych roślin prowadzi do ich osłabionego wzrostu. Jest szczególnie ważny ze względu na to, że wchodzi w skład chlorofilu. Zawartość przyswajalnego Mg w glebach na terenie gminy można określić, jako średnią. Na podstawie badań OSCR w Poznaniu stwierdzono, że 25,6% użytków rolnych charakteryzuje się niską i bardzo niską zasobnością w ten pierwiastek, natomiast średnią zasobność wykazuje 38% powierzchni gleb. Inaczej sytuacja wygląda w przypadku fosforu. Przeprowadzone badania dały dowód, że gleby rolnicze gminy są zasobne w przyswajalny fosfor – 91,4% gleb charakteryzuje się jego średnią, wysoka i bardzo wysoką zasobnością. Niski poziom P

wykazuje zaledwie 0,8% powierzchni użytków rolnych.

W ramach badań OSCAR w Poznaniu oznaczono również zawartość potasu w glebach. Udział gleby o niskiej i bardzo niskiej zawartości tego pierwiastka stwierdzono na 51,4 % areалу użytków rolnych. Potas jest łatwo wymywany z gleb, dlatego aby zapewnić roślinie optymalną jego ilość wymagane jest systematyczne nawożenie.

Wyniki badań zawartości rtęci, manganu, żelaza oceniono na podstawie opracowanych przez IUNG w Puławach granic tolerancji zawartości pierwiastków toksycznych. Nie wykazano przekroczeń wskazanych pierwiastków w glebie ponad wartość naturalną na obszarze gminy, w przypadku chromu, manganu i żelaza ich zawartość całkowita była niższa od wyznaczonych granic tolerancji.

Równocześnie z metalami ciężkim przeprowadzono badania na zanieczyszczenie gleb siarką. Jako wskaźnik przyjęto zawartość siarki siarczanowej na 100g próby gleby. W gminie Września wartość S-SO₄ jest niska, średnia wartość wynosi 0,3 mg/100g.

Wody podziemne

Na obszarze Miasta i Gminy Września poziomy wodonośne występują w trzech różnowiekowych wydzieleniach stratygraficznych: czwartorzędowych, trzeciorzędowych i kredowych.

Zasoby wodne poziomu czwartorzędowego w zdecydowanej większości zlokalizowane są na glinach zwałowych. Z punktu widzenia gospodarki wodnej jest to bardzo niekorzystny układ, ze względu na to, że wody należy eksploatować z głębszych poziomów. Osady wieku holoceniowego zalegające na powierzchni posiadają ograniczone rozprzestrzenianie a miąższość ich nie przekracza kilku metrów.

Eksploatacja wód podziemnych z utworów trzeciorzędowych związana jest przede wszystkim z piaszczystymi warstwami miocenu oraz fragmentarycznie oligocenu. Ujęcia wód oligoceniowych nie występują, natomiast mogą być ujmowane sporadycznie wraz z wodami mioceńskimi. Wody podziemne poziomu mioceńskiego na badanym terenie można uznać za podstawowe źródło pokrywające zapotrzebowanie na wodę. Główną warstwę wodonośną stanowią drobnoziarniste piaski kwarcowe. Wody tego poziomu tworzą jednolity system hydrauliczny. Miąższości warstwy wodonośnej wahają się w granicach od 3 do 70 m.

Wody w utworach kredowych występują w systemie szczelin i spękań o bardzo różnym przebiegu i przebiegu, stąd trudno mówić o ściślejszym określeniu warunków zasobowych tego poziomu.

Miasto i Gmina Września położona jest na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 143 Inowrocław – Gniezno. Na terenie powiatu wrzesińskiego ma on swoje

południowe granice. Jest typem zbiornika porowego, trzeciorzędowego, a średnia głębokość zalegania wody wynosi 120 m. Szacunkowe zasoby wodne tego zbiornika wynoszą 96,0 m³/dobę. Wody z utworów trzeciorzędowych wykorzystywane są w miejscach, gdzie brak jest użytkowych zbiorników w utworach czwartorzędowych. Serie wodonośne stanowią tutaj głównie piaszczyste osady miocenu zalegające najczęściej na głębokości >100 m. Przewarstwione są często ilami i mułkami. W bezpośrednim nadkładzie występuje, dobrze izolująca od wpływów powierzchniowych seria ilów górnego miocenu. Ciągłość serii izolacyjnej bywa także przerywana w głębokich rynnach erozyjnych powodując łączność hydrauliczną wodonośnych utworów trzeciorzędu i czwartorzędu.

Od roku 2007 na obszarze województwa wielkopolskiego badania chemizmu wód podziemnych w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego prowadzone są przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu prowadzi monitoring wyłącznie na obszarach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (wyniki badań zamieszczone są przy omówieniu jakości wód na obszarach OSN).

Obszar Miasta i Gminy Września położony jest na obszarze JCWP nr 73 oraz 63, należących do regionu Warty, oceniono jako zagrożony nieosiągnięciem dobrego stanu. Ze względu na to, że położenie odpowiada rozmieszczeniu obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych. Obszar Miasta i Gminy położony jest na Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych Nr 143. Jest to Subzbiornik Inowrocław – Gniezno. Wiek utworów określany jest na trzeciorzęd, szacunkowe zasoby dyspozycyjne Zbiornika wynoszą 96 tys. m³/dobę. Średnia głębokość utworu wynosi 120 m. Badania wód Zbiornika przeprowadzone w latach 2006 i 2007 w ramach monitoringu krajowego i regionalnego na terenie gminy wskazują na wody III i II klasy jakości.

Na terenie Miasta i Gminy Września woda do spożycia przez ludność pobierana z siedmiu ujęć czwartorzędowego poziomu wodonośnego w miejscowościach: Września, Bardo, Gozdowo, Grzybowo, Gutowo Małe, Nowy Folwark oraz Otoczna. Monitoring jakości wód podziemnych przeznaczonych do spożycia przez ludność na terenie gminy prowadzony jest regularnie. Kontrolę jakości wód w ujęciach oraz w wodociągach wykonuje Laboratorium Analiz Wody i Ścieków PWiK Sp. z o. o. we Wrześni. Wykonywana jest w oparciu o wytyczne przedstawione w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2007 Nr 61 poz. 417).

Według badań Laboratorium woda na początku 2009 roku we wszystkich ujęciach nie wykazała przekroczeń w zakresie bakterii grupy Coli, E. Coli, paciorkowca kałowego. Ogólna liczba bakterii w temp. 36 oraz 22 stopni Celsjusza wyniosła 0. Próby wody pobrane z

wodociągów we wszystkich punktach tj. we Wrześni na ul. Kutrzeby, Słowackiego oraz w miejscowościach Słupsko, Grzybowo, Kaczanowo, Gozdowo, Nowy Folwark, Bardo i Gutowo Małe spełniają wymagania mikrobiologiczne i chemiczne. Próby wody pobrane z wodociągów spełniają poza tym dodatkowe wymagania mikrobiologiczne, organoleptyczne, fizykochemiczne oraz radiologiczne.

Wody powierzchniowe

Gmina Września położona jest w strefie charakteryzującej się najniższymi odpływami w stosunku do całego kraju. Niskie wartości odpływów wynikają zarówno z niedoboru opadów jak i z małej zdolności retencyjnej tych obszarów. Dominującą rolę w zasilaniu odpływu gruntowego ma napływ wód gruntowych z obszarów sandrowych.

Rzeźba terenu gminy ma charakter nizinny i jest urozmaicona szerokimi dolinami rzek: Wrześnicy, Małej Wrześnicy, Strugi Rudnik i Miłosławski wraz z ich dopływami, kanałami (Gutowski, Opatowski i Biechowski) oraz rowami melioracyjnymi. Obszar gminy położony jest na terenie zlewni rzek III rzędu: Wrześnicy i Maskawy, które wraz z dopływami obejmują swym zasięgiem całą jej powierzchnię.

Główną rzeką gminy jest Wrześnica, która stanowi prawobrzeżny dopływ Warty, uchodzi do niej w 361,2 km pod Pietrzykowem Kolonią, między Ciężeniem a Pyzdrami. Źródła Wrześnicy znajdują się na zachód od Gniezna w okolicy wsi Piekary. Od źródeł do wysokości Słomowa rzeka płynie z północy na południe, poniżej Małej Wrześnicy.

Wrześnica jest ciekim typowo nizinny o średnim spadku 1%. Dolina rzeki stanowi głównie torfowiska i tereny podmokłe, posiada gęstą sieć dopływów (1,10 km/km²) o charakterystycznym dendroidalnym układzie. Wszystkie drobne cieki są sztucznie pogłębione i stanowią część systemu melioracyjnego. Wrześnica charakteryzuje się śnieżno – deszczowym reżimem zasilania z jednym maksimum i jednym minimum w ciągu roku. Kumulacje stanów występują najczęściej w lutym, marcu i kwietniu w zależności od właściwości hydrometeorologicznych danego roku. Po osiągnięciu wiosennego maksimum stany wody i przepływy zmniejszają się wyraźnie. Cieki na analizowanym obszarze charakteryzuje szybkie przejście od kulminacji do stanów niżówkowych, które rozpoczynają się w czerwcu są stabilne i utrzymują się do końca roku hydrologicznego.

Największym dopływem Wrześnicy jest Mała Wrześnica – ciek o długości 13,2 km, uchodzący do niej poniżej wsi Noskowo. W okolicy wsi Borkowo do Wrześnicy wpływa również Kanał Kołaczkowski o długości 9,5 km. Tutaj też znajduje się sztucznie utworzony zbiornik „Borkowo” o powierzchni ok. 13 ha.

W celu zwiększenia retencji na rzece Wrześnica w latach 1965 - 1967 utworzono

sztuczny zbiornik „Wrześnica” (Lipówka). Zlokalizowany jest na 31 + 650 km rzeki Wrześnicy na obszarze miasta Września, powyżej mostu Gniezno – Jarocin oraz Poznań – Warszawa. Zbiornik powstał poprzez wybudowanie przegrody dolinowej ziemnej o wysokości max. 4,5 m. Tereny zajęte pierwotnie pod zbiornik stanowiły łąki i grunty orne. Ma kształt silnie wydłużony i słabo rozwiniętą linię brzegową. Objętość zbiornika wynosi przy rzędnej piętrzenia 103,2 m n. p. m 215 tys. m³ nie pozwala na prowadzenie gospodarki wodnej.

Lipówka ma charakter przepływowy nie redukuje fali powodziowej, został wybudowany dla potrzeb rolnictwa, w celu poboru wody do deszczowania, oraz do rekreacji i sportów wodnych. Obecnie ujęcia wody dla rolnictwa nie istnieją, obiekt przeznaczony jest głównie do celów rekreacji i wędkarstwa. Administratorem zbiornika jest Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu Inspektorat we Wrześni natomiast dzierżawcą jest Polski Związek Wędkarski.

Na obszarze gminy brak dużych naturalnych zbiorników wodnych. Niewielkie stawy i oczka wodne zlokalizowane są na obszarze parków miejskich: Park „Dzieci Wrześnińskich”, Park Piłsudzkiego, „Glinki” oraz na obszarze gruntów rolnych w miejscowościach: Gutowo Małe (2), Węgiełki, Kleparz, Ostrowo Szlacheckie, Oblaczkowo, Kaczanowo, Marzenin, Sobiesierne, Goniczki.

Według informacji zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Września, stan czystości wód zbiornika Września zależy od zanieczyszczeń wnoszonych z wodami rzeki Wrześnicy. W badanym okresie 2000 – 2003 jakość wód nie odpowiadała normom ze względu na zanieczyszczenia fizyko-chemiczne i bakteriologiczne. W ocenie ogólnej jakości wód zbiornika w obydwu punktach określono jako pozaklasową. Zadecydowały o tym wysokie stężenia wskaźników z grupy biogennej: azotu azotynowego, fosforanów, fosforu ogólnego oraz zły stan sanitarny i wysokie stężenia chlorofilu „a”. Pozostałe wskaźniki z grupy biogenów: azot amonowy i ogólny zakwalifikowano do III klasy na wpływie do zbiornika, natomiast do II przy tamie. Niskie natlenienie wody w okresie letnim spowodowało zakwalifikowanie tego parametru do III klasy czystości w punkcie na wpływie do zbiornika, natomiast w punkcie przy tamie nastąpił wzrost natlenienia do I klasy. Pozostałe wskaźniki określające poziom materii organicznej nie przekraczały II klasy czystości. Ilości zawiesin odpowiadały II klasie na wpływie do zbiornika i do I przy tamie. Substancje specyficzne (metale ciężkie, detergenty i fenole) odpowiadały I klasie czystości. Stan sanitarny (miano Coli) w większości badanego okresu dyskwalifikowały wodę zbiornika w obydwu punktach. Wskaźniki hydrobiologiczne wskazują na dużą torfię jeziora, pozaklasowe wartości przyjmują: chlorofil „a”, a w większości badanego okresu, sucha masa

sestonu i przezroczystość w okresie letnim. W porównaniu do badań przeprowadzonych 1996 roku, należy stwierdzić pogłębiającą się torfię jeziora i wzrost jego zanieczyszczenia. W latach 2004 – 2009 nie prowadzono badań poziomu zanieczyszczeń zbiornika.

W 2008 roku badania wód powierzchniowych płynących w Wielkopolsce zrealizowano w 201 punktach pomiarowych, usytuowanych w większości na zamknięciach jednolitych części wód (JCW) oraz scalonych części wód (SCW). Badania w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego przeprowadzono na 28 stanowiskach pomiarowych. Ocenę jakości wód powierzchniowych przeprowadzono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części powierzchniowych (Dz. U. Nr 162, poz. 1008) określając dla poszczególnych punktów pomiarowych oraz JCW stan ekologiczny lub przypadku wód wyznaczonych jako silnie zmienione lub sztuczne – potencjał ekologiczny, na podstawie wskaźników biologicznych i wspierających je wskaźników fizykochemicznych. W roku 2008 WIOŚ w Poznaniu wykonał wstępną ocenę stanu monitorowanych jednolitych części wód.

Dla punktu pomiarowo – kontrolnego zlokalizowanego w na rzece Wrześnica – Cegielnia PLRW60001718389, na 1,1 km biegu ciek wyznaczono stan ekologiczny. Badania realizowane w sieci diagnostycznej określiły również stan chemiczny wód.

Stan ekologiczny oznaczono jako umiarkowany, stan chemiczny – nieosiągający dobrego. Natomiast stan wód w jednolitej części wód określono jako zły. Na zły stan wód miał wpływ przekroczenia wskaźników dla azotu azotanowego, azotu Kjeldahla, azotu ogólnego, fosforu ogólnego i substancji rozpuszczonych (dane z 2009 roku, według WIOŚ w Poznaniu).

Wody powierzchniowe w Wielkopolsce zakwalifikowano jako przeznaczone do bytowania w warunkach naturalnych ryb łososiowatych i karpowatych. Wody rzeki Wrześnicy zostały przeznaczone do bytowania ryb karpowatych. W roku 2008 w województwie wielkopolskim przebadano wody Wrześnicy w przekroju pomiarowych pod kątem przydatności do bytowania ryb. Rzeka nie spełniała warunków określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 roku *w sprawie wymagań jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych* (Dz. U. Nr 176, poz. 1455). Głównymi wskaźnikami degradującymi przydatność wód były azotyny i fosfor ogólny (dane z 2009 roku, według WIOŚ w Poznaniu)..

Powietrze atmosferyczne

Stężenie zanieczyszczeń w powietrzu atmosferycznym na analizowanym obszarze jest związane ze stopniem koncentracji źródeł emisji zanieczyszczeń i wielkością emisji,

warunkami rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń oraz wpływem zanieczyszczeń pochodzących spoza obszaru miasta i gminy. Ocena stanu zanieczyszczenia powietrza wykonywana jest w oparciu o wyniki badań monitoringowych.

Zgodnie z zapisem art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska, co roku dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu. Ocena i wynikające z niej działania odnoszone są do obszarów nazywanych strefami. Roczna ocena jakości powietrza za 2010 rok została przeprowadzona dla nowego układu stref w kraju, określonego w założeniach do projektu ustawy o zmianie ustawy – prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (przygotowanych w związku z planowaną transpozycją, do prawa polskiego, Dyrektywy 2008/50/WE w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy). Strefę według ustawy stanowi aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy, miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy oraz pozostały obszar województwa, do której to strefy zaliczamy Wrześnię. Celem rocznej oceny powietrza jest określenie stężeń poszczególnych substancji w powietrzu atmosferycznym, wskazanie przyczyn ponadnormatywnych stężeń oraz źródeł emisji zanieczyszczeń w regionie. Ocena jakości powietrza dokonywana jest pod względem dwóch kryteriów: ochrony zdrowia oraz ochrony roślin. Strefa ochrony roślin w przypadku wielkopolski obejmuje całe województwo.

Jakość powietrza na obszarze strefy obejmującej miasto Września w okresie 2004 – 2008 jest stabilna i nie ulegała większym zmianom. Przy wyraźnej, systematycznej redukcji emisji przemysłowej coraz większego znaczenia nabiera emisja z sektora komunalnego – lokalnych kotłowni, indywidualnych gospodarstw i zakładów usługowych oraz środków transportu.

W 2010 roku strefa wielkopolska, do której zaliczono Miasto i Gminę Września, w łącznej ocenie w oparciu o kryteria określone dla ochrony zdrowia została zaliczona do klasy C (Ocena jakości powietrza w strefach w Polsce za rok 2010). Nadanie takiej oceny jest konsekwencją wprowadzenia w 2010 roku nowego układu stref, w którym w miejsce kilku mniejszych stref pojawiły się strefy o dużych obszarach. Klasa strefy jest określana na podstawie stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych daną substancją. W rezultacie, nawet niezbyt rozległy obszar przekroczeń wartości normatywnych będzie miał wpływ na wynik klasyfikacji całej strefy, nawet o dużym obszarze. Z tego względu ważne jest podkreślenie faktu, że zaliczenie strefy do klasy C nie oznacza złej jakości powietrza na terenie całej strefy – a jest jedynie sygnałem, że na terenie strefy istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza. Obszary przekroczeń wartości kryterialnych określonych zanieczyszczeń strefy wielkopolskiej to przede wszystkim miasta Konin, Leszno, Ostrów Wielkopolski, Piła, Wągrowiec dla pyłu PM10 oraz w przypadku Konina,

Leszna, Ostrowa Wielkopolskiego również dla benzo(a)piranu - B(a)P. Na terenie województwa wielkopolskiego odnotowano również przekroczenia wartości dopuszczalnej ozonu, w związku z tym strefę wielkopolską zaliczono pod tym względem do klasy C.

Dla pozostałych wskaźników dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, kadmu, arsenu, niklu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla nie odnotowano przekroczeń i całej strefie przypisano klasę A.

Łączna ocena w oparciu o kryteria określone dla ochrony roślin pozwoliła zaklasyfikować strefę wielkopolską do strefy C. Badania nie wykazały przekroczenia dopuszczalnego stężenia dwutlenku siarki oraz tlenków azotu. Zaobserwowano jednak przekroczenie stężenia ozonu. Ozon jest zanieczyszczeniem wtórnym powstającym w większych stężeniach przy sprzyjających warunkach meteorologicznych w atmosferze zawierającej tzw. prekursory ozonu (np.: tlenki azotu, węglowodory) uczestniczące w procesie powstawania ozonu w troposferze.

Hałas

Klimat akustyczny środowiska Miasta i Gminy Września w zdecydowanej większości kształtowany jest przez hałas komunikacyjny drogowy, który ze względu na powszechność charakteryzuje się dużym zasięgiem oddziaływania. Do czynników mających wpływ na poziom emisji hałasu drogowego należą: natężenie ruchu, struktura strumienia pojazdów, a zwłaszcza udziału w nim transportu ciężkiego, stan techniczny pojazdów, rodzaj i stan techniczny nawierzchni, charakter zabudowy (zagospodarowanie) terenów otaczających.

Największy ruch pojazdów na obszarze Miasta i Gminy Września odnotowuje się na drogach krajowych: autostradzie A2, Nr 15 i Nr 92. Dużym natężeniem ruchu charakteryzują się również drogi wojewódzkie Nr 432 i Nr 442. Ostatnie badania ruchu pojazdów na terenie gminy przeprowadzała Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad w 2005 roku dla dróg krajowych oraz Zarząd Dróg Wojewódzkich – dla dróg wojewódzkich.

Na odcinku drogi krajowej nr 92 przebiegającej przez teren miasta Wrześni średni ruch dobowy wynosił 6506 pojazdów, w tym 17,9% stanowiły samochody ciężarowe. W sąsiedztwie analizowanej drogi znajduje się głównie zabudowa wielorodzinna oraz obiekty produkcyjno – usługowe. Dopuszczalny poziom hałasu dla obszarów objętych zabudową wielorodzinną wynosi 60 dB(A) w porze dziennej i 55 dB(A) w porze nocnej. W porze dziennej ze względu na większy ruch pojazdów odnotowano wyższe poziomy emisji hałasu niż w porze nocnej. W porze dziennej w odległości ok. 100 m od drogi odnotowano poziom hałasu w granicach 60 dB(A). Do przekroczeń poziomu hałasu dochodziło w pasie drogi i w niewielkim jej promieniu (10m). Hałas rozchodził się równomiernie wzdłuż drogi, odbijany

jest od budynków, położonych bezpośrednio przy drodze kumulował wzdłuż jedni.

3.2. Uwarunkowania przyrodnicze

Lasy zajmują powierzchnię 1665,0 ha tj. 7,5% powierzchni gminy, w tym lasy Nadleśnictwa Czarniejewo stanowią 1591,0 ha, lasy Gminy Miasta Września 11,0 ha i lasy prywatne 63 ha. Na obszarach leśnych administrowanych przez Nadleśnictwo Czarniejewo, do którego przynależy gmina Września głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna pospolita zajmująca ponad 63% powierzchni leśnej, spośród drzew liściastych największą powierzchnię zajmuje dąb 17,9%. Przeciętna zasobność drzewostanów wynosi 223 m³/ha, przy średnim wieku drzewostanów 53 lata, natomiast roczny przyrost wynosi 4,21 m.

Na obszarze Miasta i Gminy Września do form przyrody zdefiniowanych w ustawie o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz.1220 ze zm.) zaliczono obszar Natura 2000 Grądy Czarniejewskie oraz pięć pomników przyrody. Należą do nich cztery drzewa oraz granitowy głaz narzutowy. Dwa drzewa oraz głaz znajdują się bezpośrednio na terenie miasta Września.

Obszar Natura 2000 Grądy Czarniejewskie obejmuje część równiny sandrowej o nieznacznej deniwelacji terenowej położonej w granicy mezoregionu Równina Wrzesińska, położonej ok. 7 km od północno-zachodniej granicy miasta.. Cały obszar Ostoi leży w zlewni prawobrzeżnego dopływu Warty – Wrześnicy. System hydrologiczny stanowią niewielkie, przez znaczną część roku wyschnięte ciek (zwykle rowy melioracyjne) uchodzące do Wrześnicy. Lasy Czarniejewskie, choć są od wieków użytkowane gospodarczo, to należą do najlepiej zachowanych w Wielkopolsce. Przeważają tam drzewostany mieszane. Na szczególną uwagę zasługują najlepiej w Wielkopolsce wykształcone i zachowane fitocenozy grądów środkowoeuropejskich Galio Silvatici-Carpinetum, które zajmują największą powierzchnię na terenie Ostoi. Smugi towarzyszące równoleżnikowo usytuowanym dopływom Wrześnicy zajęte są przez łągi jesionowo-olszowe Fraxino-Alnetum. Istotne znaczenie mają także łąkowe lasy dębowo – wiązowo – jesionowe Ficario-Ulmetum. Na terenie obszaru znajdują się następujące typy siedlisk:

- Niszowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)
- Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum)
- Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy (Betulo-Quercetum)

- Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion*)
- Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)

Ważniejsze elementy flory i fauny występujące na terenie Grądów przedstawione są w poniższej tabeli:

Fauna	Flora
<i>Castor fiber</i>	<i>Acer campestre</i>
<i>Bombina bombina</i>	<i>Asarum europaeum</i>
<i>Osmoderma eremita</i>	<i>Corydalis cava</i>
<i>Martes martes</i>	<i>Dactylorhiza fuchsii</i>
<i>Nyctalus noctula</i>	<i>Daphne mezereum</i>
<i>Plecotus auritus</i>	<i>Galium odoratum</i>
<i>Lacerta agilis</i>	<i>Galium sylvaticum</i>
<i>Lacerta vivipara</i>	<i>Hepatica nobilis</i>
<i>Natrix natrix</i>	<i>Lathraea squamaria</i>
	<i>Lathyrus vernus</i>
	<i>Lilium martagon</i>
	<i>Listera ovata</i>
	<i>Melica uniflora</i>
	<i>Mercurialis perennis</i>
	<i>Ranunculus auricomus</i>

Źródło: <http://natura2000.gdos.gov.pl/natura2000/dane/pdf/pl/PLH300049.pdf>

Wśród roślinności istotną rolę odgrywają tereny zielone w miastach. W zależności od funkcji jaką pełnią możemy wyróżnić:

- tereny zieleni wypoczynkowej - parki, skwery, zieleńce, ogródki działkowe, tereny sportowe,
- tereny zieleni specjalnego przeznaczenia - pasy zieleni izolacyjnej,
- tereny zieleni towarzyszące komunikacji, ogrody dydaktyczne, cmentarze,
- tereny zieleni o ograniczonym dostępie - towarzyszące obiektom przemysłowym, towarzyszące zabudowie osiedlowej i indywidualnej.

Zieleń urządzona we Wrześni stanowi 8,44% całkowitej powierzchni miasta. Ważnym elementem zieleni w mieście są ogrody przydomowe i działkowe. Działkowcy we Wrześni gospodarują na powierzchni 68 ha, w trzech zespołach ogródków. Ponadto na terenie miasta znajduje się 7 ha zieleni ulicznej, 10 ha zieleni osiedlowej oraz zieleńce o łącznej powierzchni 4 ha. Uzupełnieniem zieleni urządzonej są 2 cmentarze zajmujące łączną powierzchnię 14,4 ha. Parki miejskie na terenie Wrześni to: Park miejski im. Piłsudskiego położony przy ul.

Daszyńskiego o powierzchni 6,69 ha oraz Park im. Dzieci Wrzesińskich położony przy ul. Kościuszki o powierzchni 19,84 ha.

Na terenie miasta Września, czyli obszarze objętym bezpośrednim oddziaływaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji nie występują gatunki zwierząt, roślin i grzybów objęte ochroną gatunkową.

3.3. Potencjalne zmiany środowiska naturalnego w przypadku braku realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji

Niezrealizowanie inwestycji przedstawionych Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 - 2020 mogłoby spowodować następujące skutki:

- dalsza degradacja obszaru rewitalizacji;
- pogorszenie się stanu technicznego budynków;
- pogorszenie się stanu technicznego infrastruktury drogowej powodujące brak drożności ruchu komunikacyjnego, a co za tym idzie pogorszenie warunków życia mieszkańców poprzez wzrost zanieczyszczeń komunikacyjnych;
- pogorszenie się jakości życia mieszkańców spowodowane degradacją przestrzeni publicznych;
- stagnacja gospodarcza;
- brak możliwości rozwoju działalności gospodarczej ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury technicznej;
- ryzyko występowania patologii społecznych;
- zwiększone zagrożenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego;
- spadek poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców.

Analizując powyższe negatywne skutki zaniechania realizacji inwestycji wchodzących w skład Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 – 2020, należy stwierdzić dość duży ich wpływ na poprawę sytuacji infrastrukturalno – społeczno - gospodarczej w mieście. Brak realizacji zaproponowanych działań odnoszących się bezpośrednio do wyżej wymienionych sfer może doprowadzić do pogorszenia się stanu środowiska przyrodniczego, poprzez:

- dalszą degradację gleby na obszarach przemysłowych oraz związane z tym przenikanie zanieczyszczeń do rzeki, przepływającej w bezpośredniej odległości tych obszarów,
- porastanie terenów przemysłowych roślinnością mogącą rosnąć tylko w trudnych

warunkach, nieuporządkowaną oraz niepielegnowaną, zmniejszając tym samym walory przyrodnicze miasta;

- zwiększenie zanieczyszczenia wody, poprzez zaniechanie regulacji gospodarki wodnej, zwłaszcza kanalizacji deszczowej na przebudowywanych ulicach.

4. Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko związanych z realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji

4.1. Stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

W Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 – 2020 wytyczono dwa obszary wsparcia, które w celu większej przejrzystości programu nazwano „Centrum” i „Koszarowa”. Granice obszaru „Centrum” wyznaczają: ulice: Opieszyn i Miłosławska oraz rzeka Wrześnica od południa, ulice: Legii Wrzesińskiej oraz Szkolna od wschodu, ulica Daszyńskiego od północy oraz ulice: Dworcowa, Kolejowa i Wrocławska od zachodu. Obszar „Koszarowa” natomiast mieści się w granicach ulicy Tadeusza Kościuszki, Jana Kilińskiego, Stefana Batorego i Generała Władysława Sikorskiego (z wyłączeniem tej ostatniej).

Analiza wskaźnikowa przeprowadzona na potrzeby wytyczenia obszarów w Lokalnym Programie Rewitalizacji wykazała duże natężenie problemów w sferach gospodarczej, społecznej i przestrzennej. Działania rewitalizacyjne obejmują nie tylko przestrzeń, ale także ludność ją zamieszkującą. Poprawa sytuacji w sferach infrastrukturalnej, społecznej i gospodarczej tych części miasta poprawi jakość życia mieszkańców całego miasta, wpłynie również pozytywnie na mieszkańców gmin ościennych.

Ocena obecnego stanu środowiska na terenie Wrześni wypada korzystnie. Teren miasta w większości jest obszarem zurbanizowanym. Dużą część powierzchni miasta zajmują grunty orne. Lasy i tereny zadrzewione stanowią jedynie 8% powierzchni obszaru miasta (głównie parki i ogródki działkowe). Stan powietrza, wody i gleby jest akceptowalny, odpowiedni dla terenów zamieszkałych przez ludzi. Nadmierny hałas nie stanowi znacznej uciążliwości dla mieszkańców miasta. Jedyne formy ochrony przyrody na terenie miasta

są 3 pomniki przyrody: 2 w postaci drzew i 1 w postaci głazu narzutowego. Miasto odznacza się dużym stopniem przekształcenia środowiska, charakterystycznym dla obszarów zurbanizowanych. Na obszarach rewitalizacji tereny zielone znajdują się jedynie pod postacią zieleni osiedlowej i ogródków działkowych.

Leżące na obszarze aglomeracji poznańskiej, miasto ma charakter usługowo – przemysłowy o silnie rozwiniętej funkcji mieszkaniowej. Tereny przemysłowo - usługowe usytuowane są głównie we wschodniej i południowo-zachodniej części miasta. W jego zachodniej części, przy linii kolejowej, znajdują się tereny poprzemysłowe, związane z zamknięciem fabryki głośników Tonsil. Obszary te, należące do obszaru rewitalizacji „Centrum” straciły swoją funkcję i należy im nadać nową, bardziej odpowiednią, zważywszy na bliskość centrum miasta i obecna tendencję do lokowania produkcji przemysłowej na obrzeżach miast. W związku z tym tereny te odznaczają się szczególną uciążliwością dla otoczenia. Ze względu na hałas kłopotliwe jest droga krajowa nr 92, prowadząca przez tereny zabudowy mieszkaniowej. Do przekroczeń poziomu hałasu dochodzi w pasie drogi i w promieniu 10m.

Rolnicze tereny gminy skupione są głównie na obrzeżu miasta i miejscami charakteryzują się przewagą gleb kl. IV. Oczywiście, intensywne użytkowanie rolnicze przyczyniło się do większego odlesienia terenów. Dążenie do jak najwyższych plonów wymagało przeprowadzenia prac melioracyjnych. Ubocznym skutkiem obniżenia zwierciadła wód gruntowych jest m. in. zanik szeregu drobnych cieków i zbiorników wodnych. Powiększanie areалу pól uprawnych a tym samym uproszczenie struktury krajobrazu spowodowało zubożenie gatunkowe roślin i zwierząt. Zmiany te, swoją wielkością i charakterem nie odbiegają wiele od przekształceń innych tego typu terenów.

Na terenie Miasta i Gminy Września zidentyfikowano następujące problemy związane ze środowiskiem:

- presja działalności człowieka na wody powierzchniowe, w szczególności na obszarach użytkowanych rolniczo, co w konsekwencji powoduje degradację wód szczególnie przez związki azotu,
- umiarkowany stan wód powierzchniowych,
- brak racjonalnego gospodarowania wodą w gospodarce komunalnej,
- niska emisja z gospodarstw domowych, szczególnie w sezonie grzewczym,
- niska świadomość ekologiczna,
- wzrost natężenia ruch pojazdów na drogach krajowych, wojewódzkich i powiatowych,

- potrzeba rozbudowy sieci gazowej, oraz stopniowego zwiększania udziału energii z surowców odnawialnych
- problem z regulacją stosunków wodnych w gminie – zbyt mała ilość zbiorników małej retencji,
- potrzeba kontynuowania nasadzeń drzew i krzewów, jak i potrzeba utrzymywania oraz rozwijania form ochrony przyrody i form zieleni.

4.2. Problemy ochrony środowiska w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

W ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 – 2020 zaplanowane działania nie znajdują się bezpośrednio na terenach objętych ochroną. Jednak nieduża odległość obszaru Natura 2000 Grądy Czarniejewskie spowodowała, że zadania te zaplanowane zostały z dużą dbałością o środowisko naturalne i nie zakłócą funkcji przyrodniczych obszarów chronionych. Inwestycje nie tylko nie będą stanowiły zagrożenia, ale także przyczynią się do poprawy stanu środowiska.

Jednym z problemów miasta Września jest niewystarczająca jakość infrastruktury drogowej, która jednak jest stale poprawiana. Duże natężenie ruchu oraz zły stan nawierzchni dróg powodują duże natężenie hałasu wibracji i spalin. Ponadto istotnymi problemami są również zły stan techniczny kanalizacji deszczowej przy niektórych ciągach komunikacyjnych, niewystarczający poziom zagospodarowania obiektów oraz niezagospodarowanie terenów przemysłowych w centrum miasta..

Zaplanowane do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji inwestycje przyczynią się do rozwiązywania wyżej wymienionych problemów i do poprawy stanu środowiska. Przebudowa dróg wraz z kanalizacją deszczową przyczyni się do poprawy płynności ruchu, a co za tym idzie także do zmniejszenia emisji spalin do powietrza atmosferycznego. Zagospodarowanie budynków w centrum miasta przyczyni się do poprawy estetyki obszaru oraz powstrzyma postępujący proces ich dewastacji. Projekt polegający na zagospodarowaniu terenów przemysłowych poprzez utworzenie galerii handlowej i osiedla mieszkalnego pozwoli na uporządkowanie tego terenu, który obecnie pozbawiony jest jakichkolwiek walorów przyrodniczych i odznacza się zanieczyszczeniem charakterystycznym dla obszarów przemysłowych.

4.3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiskowe zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Polityka ochrony środowiska jest jedną z najważniejszych polityk Unii Europejskiej, ponieważ obejmuje swym zakresem wszystkie dziedziny życia społeczno-gospodarczego oraz przewiduje realizację działań o efektach długofalowych. Dlatego też polityka międzynarodowa i wspólnotowa znajduje odzwierciedlenie w strategiach niższego rzędu.

VI Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska „Środowisko 2010: nasza przyszłość nasz wybór

Podstawowym dokumentem w zakresie ochrony środowiska ustanowionym przez Unię Europejską jest VI Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska „Środowisko 2010: nasza przyszłość nasz wybór. Program ten określa priorytetowe pola działań w dziedzinie ochrony środowiska, ujęte w kilka strategii tematycznych dotyczące:

- ochrony gleby,
- ochrony i zachowania środowiska morskiego,
- zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego,
- środowiska miejskiego,
- zarządzania zasobami naturalnymi,
- utylizacji odpadów.

Do głównych priorytetów w okresie funkcjonowania programu zaliczono zagadnienia:

- zmiany klimatyczne,
- przyroda i bioróżnorodność,
- środowisko naturalne, zdrowie i jakość życia,
- zasoby naturalne i odpady.

Zapisy te stworzono w celu ujednoczenia procedury administracyjnej, stosowanej przy planowaniu projektów gospodarczych w celu kontroli ich skutków dla ludzi, zwierząt i środowiska.

Cele Programu opierają się także na zapisach Traktatu z Maastricht (1991 r.), przedstawiającego główne zasady polityki w zakresie ochrony środowiska:

- zasada integrowania,
- zasada „zanieczyszczający płaci”,
- zasada usuwania zanieczyszczenia u źródła,
- zasada zapobiegania,
- zasada ochrony.

Z członkostwa w Unii wynikają zobowiązania w zakresie wdrażania Dyrektyw Unii Europejskiej. Zasady polityki regionalnej Unii Europejskiej na lata 2007-2013 przenoszone są na procesy programowania na poziomie krajowym, a dalej także na poziom regionów. Cele i zadania dotyczące ochrony środowiska, wskazujące z reguły na konieczność zmniejszenia presji na środowisko, zawarte są w szeregu krajowych i regionalnych dokumentów strategicznych, obejmujących szeroko rozumiane kwestie planowania gospodarczego, przestrzennego i społecznego. Poniżej przedstawiono Politykę ekologiczną Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, stanowiącą dokument wskazujący cele ochrony środowiska na szczeblu krajowym.

Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Podstawową zasadą Polityki Ekologicznej Państwa jest zasada zrównoważonego rozwoju, której istotą jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i środowiskowych.

Realizacja celu głównego polityki osiągnana będzie poprzez niezbędne działania organizacyjne, inwestycyjne, tworzenie regulacji dotyczących zakresu korzystania ze środowiska i reglamentowania poziomu tego wykorzystania w najważniejszych obszarach ochrony środowiska. Wśród priorytetów polityki ekologicznej znajdują się następujące działania:

- wspieranie platform technologicznych i ekoinnovazioneści w ochronie środowiska,
- przywrócenie podstawowej roli miejscowym planom zagospodarowania przestrzennego, jako podstawy lokalizacji inwestycji,
- zwiększenie retencji wody,
- opracowanie krajowej strategii ochrony gleb,
- promocja wykorzystania metanu z pokładu węgla,
- ochrona atmosfery,
- ochrona wód,

- gospodarka odpadami,
- modernizacja systemu energetycznego.

Cele ochrony środowiska wpisują się w cele Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

Realizacja powyższych założeń pośrednio i bezpośrednio znajduje wyraz w projektach przewidzianych do realizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Projekty realizowane w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji mogą pozytywnie wpłynąć np. na różnorodność biologiczną (tereny zielone na obszarze przemysłowym w związku z budową osiedla mieszkaniowego) czy poprawę walorów przyrodniczych, zmniejszenie emisji spalin czy poprawę jakości życia mieszkańców. Z drugiej strony należy uwzględnić fakt, że Lokalny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym ograniczonym do przestrzeni miasta (przestrzeń zurbanizowana, przekształcona przyrodniczo). Ochrona środowiska może też występować w rezultatach w sposób pośredni poprzez poprawę zagospodarowania terenów miejskich i kreowanie postaw proekologicznych miejscowej ludności.

Reasumując, zarówno ogólne założenia Lokalnego Programu Rewitalizacji jak i poszczególne projekty w nim zawarte zgodne są z celami Polityki Ekologicznej Państwa i Unii Europejskiej.

4.4. Przewidywane znaczące oddziaływania (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne) na środowisko

Oznaczenia:

(+) - realizacja inwestycji spowoduje pozytywne oddziaływanie i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(-) - realizacja inwestycji spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(0) - realizacja inwestycji nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie,

(+/-) - realizacja inwestycji może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia.

Inwestycje na obszarze wsparcia	Przewidywane znaczące oddziaływanie: bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne												
	Obszary chronione w tym obszary Natura 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne
Projekty przewidziane do realizacji na terenie obszaru wsparcia													
<p>„Adaptacja budynków przy ul. Rynek 19 i 20 do pełnienia funkcji administracyjnych i siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni”</p> <p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przebudowę nieruchomości położonych przy ul. Rynek 19 i 20, • dokonaniu rozbiórki starych budynków, • budowę nowych budynków trzykondygnacyjnych, podpiwniczonych • przyłączenie do sieci wodno - kanalizacyjnej i 	0	0	+	0	0	+	0	+/-	+	0	0	0	+

<p>deszczowej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyposażenie w nowe instalacje: wodociagową, ciepłej wody użytkowej, gazową, centralnego ogrzewania, wentylacji mechanicznej nawiewno - wywiewnej oraz elektryczną, • modernizacja węzła cieplnego. 													
<p>„Przebudowa budynku przy ul. Chopina w celu utworzenia pomieszczeń na lokale użytkowe, handlowo – usługowe i użyteczności publicznej”</p> <p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • roboty rozbiórkowe niektórych ścian działowych; • modernizacja pokrycia dachowego oraz pomieszczeń łazienkowych i korytarzy; • modernizacja wewnętrznej instalacji wodno – kanalizacyjnej • wykonanie podłączenia gazu przewodowego z wykonaniem kotłowni gazowej • wyposażenie w nowe instalacje: elektryczną i teletechniczną 	0	0	+	0	0	+	0	+/-	+	0	0	0	+
„Przebudowa ul. Szkolnej”	0	0	+	0	0	+	+	+/-	0	0	0	0	+

<p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonanie odcinków nowego uzbrojenia • wykonanie nowej kanalizacji deszczowej do odwodnienia nawierzchni jezdni • instalację elektryczną oświetlenia ulicznego • wykonanie podbudowy nawierzchni w pasie jezdni z masy asfaltowej, chodników i wjazdów na teren nieruchomości z kostki betonowej 													
<p>„Przebudowa ul. Staszica”</p> <p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wykonanie nowej podbudowy drogowej i nawierzchni pasa jezdni z nawierzchni asfaltowej, • wykonanie chodników z kostki betonowej, • utworzenie wjazdów na teren nieruchomości oraz miejsc postojowych z kostki granitowej • podłączenie kanalizacji deszczowej do odwodnienia nawierzchni jezdni • instalację elektryczną oświetlenia ulicznego. 	0	0	+	0	0	+	+	+/-	0	0	0	0	+
<p>„Budowa kanalizacji deszczowej na ul. Legii Wrzesińskiej”</p>	0	0	+	0	0	+	0	+/-	0	0	0	0	+

<p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowę przewodów o średnicach 800 mm i 600 mm, • instalacja urządzeń do podczyszczania wód opadowych, separatora wraz z osadnikiem. 													
<p>„Budowa wielkopowierzchniowego obiektu handlowo – usługowego wraz z muszlą koncertową”</p> <p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekultywację gleby na terenach przemysłowych; • roboty budowlane: galeria handlowa, przystanek PKS, muszla koncertowa, parking; • zagospodarowanie obszaru inwestycji w elementy zieleni i małej architektury. 	0	+	+	+	+	+	0	+/-	+	0	0	0	+
<p>„Budowa osiedla mieszkaniowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą”</p> <p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekultywację gleby na terenach przemysłowych; • roboty budowlane związane z budową infrastruktury technicznej oraz budynków mieszkalnych; 	0	+	+	+	+	+	0	+/-	+	0	0	0	+

<ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie obszaru inwestycji w elementy zieleni i małej architektury, • budowa ciągów komunikacyjnych łączących nowopowstałe osiedle z centrum miasta. 													
<p>„Rewitalizacja poprzez kulturę”</p> <p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja cyklicznych imprez kulturalnych o charakterze lokalnym i krajowym; 	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	+
<p>„Interaktywna Września – cyfrowy świat w każdym domu”</p> <p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa sieci światłowodowej wraz z infrastrukturą przesyłową, • zakup, dostarczenie i modernizację sprzętu teleinformatycznego dla grupy docelowej, • zapewnienie dostępu do Internetu grupie docelowej, • organizacja szkoleń dla osób biorących udział w projekcie. 	0	0	+	0	0	0	0	+/-	0	0	0	0	+

Projekty przewidziane do rewitalizacji i opis ich oddziaływa na środowisko:

„Adaptacja budynków przy ul. Rynek 19 i 20 do pełnienia funkcji administracyjnych i siedziby Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni”

Natura 2000

Inwestycja położona jest ok. 8 km od obszaru Natura 2000: Grądy Czarniejewskie (kod: PLB300049). Obszary te stanowią siedliska dla wielu gatunków flory i fauny (opisane szczegółowo w pkt. 3. Uwarunkowania przyrodnicze).

Projekt polegający na przebudowie budynków przy ul. Rynek 19 i 20 we Wrześni nie będzie stwarzał zagrożenia dla tych gatunków oraz obszaru sieci Natura 2000.

Głównym zagrożeniem dla Grądów w Czarniejewie, wskazanym w formularzu danych przedmiotowych obszarów jest obniżenie się poziomu wód gruntowych. Inwestycja nie będzie miała wpływu na poziom tych wód.

Zarówno w trakcie trwania prac, jak również po ich zakończeniu oraz na etapie eksploatacji wytworzonego majątku przedsięwzięcie nie będzie stwarzało zagrożenia dla siedlisk i gatunków objętych ochroną, w tym także sieci Natura 2000. Inwestycja polegała będzie jedynie na pracach budowlanych prowadzonych w obrębie dwóch przebudowywanych obiektów. Prace prowadzone będą jedynie na terenie zagospodarowanym przez człowieka, tak więc nie ma zagrożenia wycinką drzew czy zniszczeniem siedlisk roślinności chronionej. Inwestycja nie naruszy zatem przepisów wynikających z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.), który zabrania podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Realizacja projektu poprzez m. in. uregulowanie gospodarki ściekowej (instalacji nowego przyłącza do sieci wodno-kanalizacyjnej) przyczyni się do zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia wody.

Inwestycja nie spowoduje również zagrożenia eutrofizacji wód, wręcz przeciwnie, uregulowanie gospodarki ściekowej przyczyni się do zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych substancjami szkodliwymi.

Różnorodność biologiczna

Planowane zadanie będzie miało neutralny wpływ na różnorodność biologiczną. Przedsięwzięcie nie będzie się przyczyniać do zmiany liczebności gatunków roślinnych i zwierzęcych. Nie przewidziano zarówno redukcji liczby gatunków, jak również nasadzeń, które przyczyniłyby się do jej wzrostu.

Ludzie

Zaplanowany projekt będzie wpływał pozytywnie i długoterminowo na mieszkańców Wrześni. Inwestycja przyczyni się do poprawy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej w mieście, oraz przyczyni się bezpośrednio do poprawy standardu życia mieszkańców, wzrostu atrakcyjności terenu i poprawy stanu zagospodarowania przestrzeni publicznych.

Zwierzęta

Obszar objęty projektem jest terenem miejskim, zurbanizowanym, silnie przekształconym przez człowieka. Planowane przedsięwzięcie nie będzie miało negatywnego wpływu na warunki bytowania gatunków miejskich. W warunkach miejskich żyją niewielkie populacje zwierząt, które w większości są gatunkami synantropijnymi. Inwestycja w żaden sposób nie wpłynie negatywnie na chronione gatunki występujące na terenach obszarów ochrony.

Rośliny

Projekt będzie miał neutralny wpływ na roślinność miejską. W ramach realizacji inwestycji nie przewiduje się negatywnego wpływu na zieleń miejską i degradacji terenów zielonych. Przeprowadzane w ramach projektu prace nie będą negatywnie wpływać na rośliny znajdujące się na obszarach chronionych.

Woda

Przedsięwzięcie będzie miało pozytywny wpływ na gospodarkę wodną, w budynkach zostaną wykonane nowe przyłącza wodno – kanalizacyjne. Przedsięwzięcie realizowane będzie poza miejscem występowania obszarów wodno-błotnych i innych o płytkim zaleganiu wód podziemnych oraz poza strefą ochrony ujęć wód.

Powietrze

Realizacja inwestycji będzie miała neutralny wpływ na powietrze atmosferyczne.

Powierzchnia ziemi

Realizacja inwestycji może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia. Negatywne skutki mogą być odczuwalne jedynie w okresie prac związanych z realizacją działania. Mogą spowodować lokalne i czasowe zmiany powierzchni ziemi, ograniczone do okresu trwania prac. Należy jednak założyć, że po zakończeniu prac wszelkie niedogodności zostaną usunięte. Pozytywne skutki, które będzie można zaobserwować zaraz po uprzątnięciu terenu budowy polegają na uporządkowaniu powierzchni wokół obiektów.

Krajobraz

Inwestycja będzie miała pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na krajobraz miasta. Poprawi się atrakcyjność i wizerunek miasta. Przebudowa obiektów znajdujących się w pierzei rynku poprawi jakość przestrzeni publicznych, ogólnodostępnych. Dzięki przewidzianym w ramach projektu działaniom znacznie poprawi się krajobraz miasta, które zdecydowanie zyska na wartości.

Klimat

Przewidziana inwestycja nie będą miała wpływu na warunki lokalnego klimatu.

Zasoby naturalne

Działania będą miały neutralny wpływ na zasoby naturalne miasta. Na omawianym terenie nie występują zasoby naturalne, stąd realizacja działań nie wpłynie na przedmiotowe komponenty środowiska.

Zabytki

Inwestycja będzie miała neutralny wpływ na zabytki miasta. Poprawiona zostanie jednak ogólna estetyka rynku w mieście, z uwagi na umiejscowienie planowanej inwestycji.

Dobra materialne

Przebudowa budynków wpłynie na poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej i przyczyni się do wzrostu atrakcyjności terenów centrum miasta oraz do wzrostu wartości sąsiednich nieruchomości. Realizacja projektu przyczyni się również do poprawy komfortu życia mieszkańców.

„Przebudowa budynku przy ul. Chopina w celu utworzenia pomieszczeń na lokale użytkowe, handlowo – usługowe i użyteczności publicznej”

Natura 2000

Inwestycja położona jest ok. 8 km od obszaru Natura 2000: Grądy Czerniejewskie (kod: PLB300049). Obszary te stanowią siedliska dla wielu gatunków flory i fauny (opisane szczegółowo w pkt. 3. Uwarunkowania przyrodnicze).

Projekt polegający na przebudowie budynku przy ul. Chopina we Wrześni nie będzie stwarzał zagrożenia dla tych gatunków oraz obszaru sieci Natura 2000.

Głównym zagrożeniem dla Grądów w Czerniejewie, wskazanym w formularzu danych przedmiotowych obszarów jest obniżenie się poziomu wód gruntowych. Inwestycja nie będzie miała wpływu na poziom tych wód.

Zarówno w trakcie trwania prac, jak również po ich zakończeniu oraz na etapie eksploatacji wytworzonego majątku przedsięwzięcie nie będzie stwarzało zagrożenia dla siedlisk i gatunków objętych ochroną, w tym także sieci Natura 2000. Inwestycja polegała będzie jedynie na pracach budowlanych prowadzonych w obrębie dwóch przebudowywanych obiektów. Prace prowadzone będą jedynie na terenie zagospodarowanym przez człowieka, tak więc nie ma zagrożenia wycinką drzew czy zniszczeniem siedlisk roślinności chronionej. Inwestycja nie naruszy zatem przepisów wynikających z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.), który zabrania podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Realizacja projektu poprzez m.in. uregulowanie gospodarki ściekowej (modernizacja wewnętrznej sieci wodno-kanalizacyjnej) przyczyni się do zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia wody.

Inwestycja nie spowoduje również zagrożenia eutrofizacji wód, wręcz przeciwnie, uregulowanie gospodarki ściekowej przyczyni się do zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych substancjami szkodliwymi.

Różnorodność biologiczna

Planowane zadanie będzie miało neutralny wpływ na różnorodność biologiczną. Przedsięwzięcie nie będzie się przyczyniać do zmiany liczebności gatunków roślinnych i

zwierzęcych. Nie przewidziano zarówno redukcji liczby gatunków, jak również nasadzeń, które przyczyniłyby się do jej wzrostu.

Ludzie

Zaplanowany projekt będzie wpływał pozytywnie i długoterminowo na mieszkańców Wrześni. Inwestycja przyczyni się do poprawy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej w mieście, oraz przyczyni się bezpośrednio do poprawy standardu życia mieszkańców, wzrostu atrakcyjności terenu i poprawy stanu zagospodarowania przestrzeni publicznych.

Zwierzęta

Obszar objęty projektem jest terenem miejskim, zurbanizowanym, silnie przekształconym przez człowieka. Planowane przedsięwzięcie nie będzie miało negatywnego wpływu na warunki bytowania gatunków miejskich. W warunkach miejskich żyją niewielkie populacje zwierząt, które w większości są gatunkami synantropijnymi. Inwestycja w żaden sposób nie wpłynie negatywnie na chronione gatunki występujące na terenach obszarów ochrony.

Rośliny

Projekt będzie miał neutralny wpływ na roślinność miejską. W ramach realizacji inwestycji nie przewiduje się negatywnego wpływu na zieleń miejską i degradacji terenów zielonych. Przeprowadzane w ramach projektu prace nie będą negatywnie wpływać na rośliny znajdujące się na obszarach chronionych.

Woda

Przedsięwzięcie będzie miało pozytywny wpływ na gospodarkę wodną, w budynku zostanie zmodernizowana wewnętrzna sieć wodno – kanalizacyjna. Przedsięwzięcie realizowane będzie poza miejscem występowania obszarów wodno-błotnych i innych o płytkim zalęganiu wód podziemnych oraz poza strefą ochrony ujęć wód.

Powietrze

Realizacja inwestycji będzie miała neutralny wpływ na powietrze atmosferyczne.

Powierzchnia ziemi

Realizacja inwestycji może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia. Negatywne skutki mogą być odczuwalne jedynie w okresie prac związanych z realizacją działania. Mogą spowodować lokalne i

czasowe zmiany powierzchni ziemi, ograniczone do okresu trwania prac. Należy jednak założyć, że po zakończeniu prac wszelkie niedogodności zostaną usunięte. Pozytywne skutki, które będzie można zaobserwować zaraz po uprzątnięciu terenu budowy polegają na uporządkowaniu powierzchni wokół obiektów.

Krajobraz

Inwestycja będzie miała pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na krajobraz miasta. Poprawi się atrakcyjność i wizerunek miasta. Przebudowa obiektu znajdującego się centrum miasta poprawi jakość przestrzeni publicznych, ogólnodostępnych. Dzięki przewidzianym w ramach projektu działaniom znacznie poprawi się krajobraz miasta, które zdecydowanie zyska na wartości.

Klimat

Przewidziana inwestycja nie będą miała wpływu na warunki lokalnego klimatu.

Zasoby naturalne

Działania będą miały neutralny wpływ na zasoby naturalne miasta. Na omawianym terenie nie występują zasoby naturalne, stąd realizacja działań nie wpłynie na przedmiotowe komponenty środowiska.

Zabytki

Inwestycja będzie miała neutralny wpływ na zabytki miasta. Poprawiona zostanie jednak ogólna estetyka rynku w mieście, z uwagi na umiejscowienie planowanej inwestycji.

Dobra materialne

Przebudowa budynku wpłynie na poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej i przyczyni się do wzrostu atrakcyjności terenów centrum miasta oraz do wzrostu wartości sąsiednich nieruchomości. Realizacja projektu przyczyni się również do poprawy komfortu życia mieszkańców.

„Przebudowa ul. Szkolnej”

Natura 2000

Inwestycja położona jest ok. 8 km od obszaru Natura 2000: Grądy Czerniejewskie (kod: PLB300049). Obszary te stanowią siedliska dla wielu gatunków flory i fauny (opisane szczegółowo w pkt. 3. Uwarunkowania przyrodnicze).

Projekt polegający na przebudowie ul. Szkolnej we Wrześni nie będzie stwarzał zagrożenia dla tych gatunków oraz obszaru sieci Natura 2000.

Głównym zagrożeniem dla Grądów w Czerniejewie, wskazanym w formularzu danych przedmiotowych obszarów jest obniżenie się poziomu wód gruntowych. Inwestycja nie będzie miała wpływu na poziom tych wód.

Zarówno w trakcie trwania prac, jak również po ich zakończeniu oraz na etapie eksploatacji wytworzonego majątku przedsięwzięcie nie będzie stwarzało zagrożenia dla siedlisk i gatunków objętych ochroną, w tym także sieci Natura 2000. Inwestycja polegała będzie jedynie na pracach budowlanych prowadzonych w obrębie dwóch przebudowywanych obiektów. Prace prowadzone będą jedynie na terenie zagospodarowanym przez człowieka, tak więc nie ma zagrożenia wycinką drzew czy zniszczeniem siedlisk roślinności chronionej. Inwestycja nie naruszy zatem przepisów wynikających z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.), który zabrania podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Inwestycja nie spowoduje również zagrożenia eutrofizacji wód, wręcz przeciwnie, uregulowanie gospodarki deszczowej przyczyni się do zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych substancjami szkodliwymi.

Różnorodność biologiczna

Planowane zadanie będzie miało neutralny wpływ na różnorodność biologiczną. Przedsięwzięcie nie będzie się przyczyniać do zmiany liczebności gatunków roślinnych i zwierzęcych. Nie przewidziano zarówno redukcji liczby gatunków, jak również nasadzeń, które przyczyniłyby się do jej wzrostu.

Ludzie

Przebudowa ulicy będzie miała pozytywny i bezpośredni wpływ na mieszkańców Wrześni. Poprawa warunków drogowych przyczyni się do bezpieczeństwa i w konsekwencji do zmniejszenia wypadków na drogach. W szerszym, pośrednim znaczeniu inwestycje będą poprawiały stan infrastruktury drogowej oraz poprawi funkcjonalność komunikacyjną w

centrum miasta.

Zwierzęta

Obszar objęty projektem jest terenem miejskim, zurbanizowanym, silnie przekształconym przez człowieka. Planowane przedsięwzięcie nie będzie miało negatywnego wpływu na warunki bytowania gatunków miejskich. W warunkach miejskich żyją niewielkie populacje zwierząt, które w większości są gatunkami synantropijnymi. Inwestycja w żaden sposób nie wpłynie negatywnie na chronione gatunki występujące na terenach obszarów ochrony.

Rośliny

Projekt będzie miał neutralny wpływ na roślinność miejską. W ramach realizacji inwestycji nie przewiduje się negatywnego wpływu na zieleń miejską i degradacji terenów zielonych. Przeprowadzane w ramach projektu prace nie będą negatywnie wpływać na rośliny znajdujące się na obszarach chronionych.

Woda

Projekt będzie miał pozytywny wpływ na środowisko wodne. W ramach projektu nie przewiduje się żadnych działań mogących negatywnie wpłynąć na środowisko wodne. Poprawa struktury dróg i chodników oraz modernizacja kanalizacji deszczowej pozytywnie wpłynie na gospodarkę wodami deszczowymi.

Powietrze

Inwestycja będzie miała pozytywny wpływ na powietrze atmosferyczne, gdyż uporządkowanie sieci komunikacji miejskiej oraz wymiana nawierzchni może spowodować zmniejszenie zanieczyszczeń komunikacyjnych.

Powierzchnia ziemi

Realizacja inwestycji może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia. Prace związane z realizacją działań mogą spowodować lokalne i czasowe zmiany powierzchni ziemi, ograniczone do okresu trwania prac. Należy jednak założyć, że po zakończeniu prac wszelkie niedogodności zostaną usunięte.

Krajobraz

Inwestycja będzie miała neutralny wpływ na krajobraz miasta, nie doprowadzi do jego poprawy, ani degradacji.

Klimat

Przewidziana inwestycja nie będzie miała wpływu na warunki lokalnego klimatu.

Zasoby naturalne

Działania będą miały neutralny wpływ na zasoby naturalne miasta. Na omawianym terenie nie występują zasoby naturalne, stąd realizacja działań nie wpłynie na przedmiotowe komponenty środowiska.

Zabytki

Inwestycja będzie miała neutralny wpływ na zabytki miasta.

Dobra materialne

Budowa i przebudowa drogi wpłynie na poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej i przyczyni się do wzrostu atrakcyjności miasta. Realizacja projektu przyczyni się również do poprawy komfortu życia mieszkańców, poprzez usprawnienie funkcjonalności komunikacyjnej.

„Przebudowa ul. Staszica”

Natura 2000

Inwestycja położona jest ok. 8 km od obszaru Natura 2000: Grądy Czerniejewskie (kod: PLB300049). Obszary te stanowią siedliska dla wielu gatunków flory i fauny (opisane szczegółowo w pkt. 3. Uwarunkowania przyrodnicze).

Projekt polegający na przebudowie ul. Staszica we Wrześni nie będzie stwarzał zagrożenia dla tych gatunków oraz obszaru sieci Natura 2000.

Głównym zagrożeniem dla Grądów w Czerniejewie, wskazanym w formularzu danych przedmiotowych obszarów jest obniżenie się poziomu wód gruntowych. Inwestycja nie będzie miała wpływu na poziom tych wód.

Zarówno w trakcie trwania prac, jak również po ich zakończeniu oraz na etapie eksploatacji wytworzonego majątku przedsięwzięcie nie będzie stwarzało zagrożenia dla

siedlisk i gatunków objętych ochroną, w tym także sieci Natura 2000. Inwestycja polegała będzie jedynie na pracach budowlanych prowadzonych w obrębie dwóch przebudowywanych obiektów. Prace prowadzone będą jedynie na terenie zagospodarowanym przez człowieka, tak więc nie ma zagrożenia wycinką drzew czy zniszczeniem siedlisk roślinności chronionej. Inwestycja nie naruszy zatem przepisów wynikających z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.), który zabrania podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Inwestycja nie spowoduje również zagrożenia eutrofizacji wód, wręcz przeciwnie, uregulowanie gospodarki deszczowej przyczyni się do zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych substancjami szkodliwymi.

Różnorodność biologiczna

Planowane zadanie będzie miało neutralny wpływ na różnorodność biologiczną. Przedsięwzięcie nie będzie się przyczyniać do zmiany liczebności gatunków roślinnych i zwierzęcych. Nie przewidziano zarówno redukcji liczby gatunków, jak również nasadzeń, które przyczyniłyby się do jej wzrostu.

Ludzie

Przebudowa ulicy będzie miała pozytywny i bezpośredni wpływ na mieszkańców Wrześni. Poprawa systemu kanalizacji przyczyni się do bezpieczeństwa i w konsekwencji do zmniejszenia wypadków na drogach, również zimą. W szerszym, pośrednim znaczeniu inwestycje będą poprawiały stan infrastruktury drogowej oraz poprawi funkcjonalność komunikacyjną w centrum miasta.

Zwierzęta

Obszar objęty projektem jest terenem miejskim, zurbanizowanym, silnie przekształconym przez człowieka. Planowane przedsięwzięcie nie będzie miało negatywnego wpływu na warunki bytowania gatunków miejskich. W warunkach miejskich żyją niewielkie populacje zwierząt, które w większości są gatunkami synantropijnymi. Inwestycja w żaden sposób nie wpłynie negatywnie na chronione gatunki występujące na terenach obszarów ochrony.

Rośliny

Projekt będzie miał neutralny wpływ na roślinność miejską. W ramach realizacji inwestycji nie przewiduje się negatywnego wpływu na zieleń miejską i degradacji terenów zielonych. Przeprowadzane w ramach projektu prace nie będą negatywnie wpływać na rośliny znajdujące się na obszarach chronionych.

Woda

Projekt będzie miał pozytywny wpływ na środowisko wodne. W ramach projektu nie przewiduje się żadnych działań mogących negatywnie wpłynąć na środowisko wodne. Poprawa struktury dróg i chodników oraz modernizacja kanalizacji deszczowej pozytywnie wpłynie na gospodarkę wodami deszczowymi.

Powietrze

Inwestycja będzie miała pozytywny wpływ na powietrze atmosferyczne, gdyż uporządkowanie sieci komunikacji miejskiej oraz wymiana nawierzchni może spowodować zmniejszenie zanieczyszczeń komunikacyjnych.

Powierzchnia ziemi

Realizacja inwestycji może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia. Prace związane z realizacją działań mogą spowodować lokalne i czasowe zmiany powierzchni ziemi, ograniczone do okresu trwania prac. Należy jednak założyć, że po zakończeniu prac wszelkie niedogodności zostaną usunięte.

Krajobraz

Inwestycja będzie miała neutralny wpływ na krajobraz miasta, nie doprowadzi do jego poprawy, ani degradacji.

Klimat

Przewidziana inwestycja nie będzie miała wpływu na warunki lokalnego klimatu.

Zasoby naturalne

Działania będą miały neutralny wpływ na zasoby naturalne miasta. Na omawianym terenie nie występują zasoby naturalne, stąd realizacja działań nie wpłynie na przedmiotowe komponenty środowiska.

Zabytki

Inwestycja będzie miała neutralny wpływ na zabytki miasta.

Dobra materialne

Budowa i przebudowa drogi wpłynie na poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej i przyczyni się do wzrostu atrakcyjności miasta. Realizacja projektu przyczyni się również do poprawy komfortu życia mieszkańców, poprzez usprawnienie funkcjonalności komunikacyjnej.

„Budowa kanalizacji deszczowej na ul. Legii Wrzesińskiej”

Natura 2000

Inwestycja położona jest ok. 8 km od obszaru Natura 2000: Grądy Czarniejewskie (kod: PLB300049). Obszary te stanowią siedliska dla wielu gatunków flory i fauny (opisane szczegółowo w pkt. 3. Uwarunkowania przyrodnicze).

Projekt polegający na budowie kanalizacji deszczowej na ul. Legii Wrzesińskiej we Wrześni nie będzie stwarzał zagrożenia dla tych gatunków oraz obszaru sieci Natura 2000.

Głównym zagrożeniem dla Grądów w Czarniejewie, wskazanym w formularzu danych przedmiotowych obszarów jest obniżenie się poziomu wód gruntowych. Inwestycja nie będzie miała wpływu na poziom tych wód.

Zarówno w trakcie trwania prac, jak również po ich zakończeniu oraz na etapie eksploatacji wytworzonego majątku przedsięwzięcie nie będzie stwarzało zagrożenia dla siedlisk i gatunków objętych ochroną, w tym także sieci Natura 2000. Inwestycja polegała będzie jedynie na pracach budowlanych prowadzonych w obrębie dwóch przebudowywanych obiektów. Prace prowadzone będą jedynie na terenie zagospodarowanym przez człowieka, tak więc nie ma zagrożenia wycinką drzew czy zniszczeniem siedlisk roślinności chronionej. Inwestycja nie naruszy zatem przepisów wynikających z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.), który zabrania podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Inwestycja nie spowoduje również zagrożenia eutrofizacji wód, uregulowanie gospodarki deszczowej przyczyni się do zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia wód

powierzchniowych i podziemnych substancjami szkodliwymi.

Różnorodność biologiczna

Planowane zadanie będzie miało neutralny wpływ na różnorodność biologiczną. Przedsięwzięcie nie będzie się przyczyniać do zmiany liczebności gatunków roślinnych i zwierzęcych. Nie przewidziano zarówno redukcji liczby gatunków, jak również nasadzeń, które przyczyniłyby się do jej wzrostu.

Ludzie

Przebudowa ulicy będzie miała pozytywny i bezpośredni wpływ na mieszkańców Wrześni. Poprawa systemu kanalizacji przyczyni się do bezpieczeństwa i w konsekwencji do zmniejszenia wypadków na drogach, również zimą.

Zwierzęta

Obszar objęty projektem jest terenem miejskim, zurbanizowanym, silnie przekształconym przez człowieka. Planowane przedsięwzięcie nie będzie miało negatywnego wpływu na warunki bytowania gatunków miejskich. W warunkach miejskich żyją niewielkie populacje zwierząt, które w większości są gatunkami synantropijnymi. Inwestycja w żaden sposób nie wpłynie negatywnie na chronione gatunki występujące na terenach obszarów ochrony.

Rośliny

Projekt będzie miał neutralny wpływ na roślinność miejską. W ramach realizacji inwestycji nie przewiduje się negatywnego wpływu na zieleń miejską i degradacji terenów zielonych. Przeprowadzane w ramach projektu prace nie będą negatywnie wpływać na rośliny znajdujące się na obszarach chronionych.

Woda

Projekt będzie miał pozytywny wpływ na środowisko wodne. Modernizacja kanalizacji deszczowej pozytywnie wpłynie na gospodarkę wodami deszczowymi. Dodatkowo instalacja służąca do wstępnego podczyszczania wody zmniejszy poziom zanieczyszczenia wody deszczowej.

Powietrze

Realizacja inwestycji będzie miała neutralny wpływ na powietrze atmosferyczne.

Powierzchnia ziemi

Realizacja inwestycji może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia. Prace związane z realizacją działań mogą spowodować lokalne i czasowe zmiany powierzchni ziemi, ograniczone do okresu trwania prac. Należy jednak założyć, że po zakończeniu prac wszelkie niedogodności zostaną usunięte.

Krajobraz

Inwestycja będzie miała neutralny wpływ na krajobraz miasta, nie doprowadzi do jego poprawy, ani degradacji.

Klimat

Przewidziana inwestycja nie będzie miała wpływu na warunki lokalnego klimatu.

Zasoby naturalne

Działania będą miały neutralny wpływ na zasoby naturalne miasta. Na omawianym terenie nie występują zasoby naturalne, stąd realizacja działań nie wpłynie na przedmiotowe komponenty środowiska.

Zabytki

Inwestycja będzie miała neutralny wpływ na zabytki miasta.

Dobra materialne

Budowa i przebudowa drogi wpłynie na poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej. Realizacja projektu przyczyni się do poprawy komfortu życia mieszkańców.

„Budowa wielkopowierzchniowego obiektu handlowo – usługowego wraz z muszlą koncertową”

Natura 2000

Inwestycja położona jest ok. 8 km od obszaru Natura 2000: Grądy Czerniejewskie (kod: PLB300049). Obszary te stanowią siedliska dla wielu gatunków flory i fauny (opisane

szczegółowo w pkt. 3. Uwarunkowania przyrodnicze).

Projekt polegający na budowie wielkopowierzchniowego obiektu handlowo – usługowego wraz z muszlą koncertową we Wrześni nie będzie stwarzał zagrożenia dla tych gatunków oraz obszaru sieci Natura 2000.

Głównym zagrożeniem dla Grądów w Czarniejewie, wskazanym w formularzu danych przedmiotowych obszarów jest obniżenie się poziomu wód gruntowych. Inwestycja nie będzie miała wpływu na poziom tych wód.

Zarówno w trakcie trwania prac, jak również po ich zakończeniu oraz na etapie eksploatacji wytworzonego majątku przedsięwzięcie nie będzie stwarzało zagrożenia dla siedlisk i gatunków objętych ochroną, w tym także sieci Natura 2000. Inwestycja polegała będzie jedynie na pracach budowlanych prowadzonych w obrębie dwóch przebudowywanych obiektów. Prace prowadzone będą jedynie na terenie zagospodarowanym przez człowieka, tak więc nie ma zagrożenia wycinką drzew czy zniszczeniem siedlisk roślinności chronionej. Inwestycja nie naruszy zatem przepisów wynikających z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.), który zabrania podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Inwestycja nie spowoduje również zagrożenia eutrofizacji wód.

Różnorodność biologiczna

Planowane zadanie będzie miało pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną. Przedsięwzięcie przyczyniać do zwiększenia liczebności gatunków roślinnych poprzez nasadzenia zieleni miejskiej, w celu poprawy atrakcyjności terenów inwestycji. Aktualnie teren pozbawiony jest walorów przyrodniczych z uwagi na prowadzoną na nim wcześniej działalność przemysłową.

Ludzie

Zaplanowany projekt będzie wpływał pozytywnie i długoterminowo na mieszkańców Wrześni. Obecnie tereny inwestycji są niezagospodarowane i nie przedstawiają żadnej wartości dla mieszkańców. Realizacja inwestycji usprawni komunikację lokalną (w bryle budynku znajdować się będzie przystanek PKS). Muszla koncertowa umożliwi organizowanie imprez lokalnych i ponadlokalnych, będąc jednocześnie miejscem rekreacji i kultury. Powierzchnie

handlowo – usługowe skupione w jednym miejscu usprawnią dokonywanie zakupów, będąc jednocześnie formą spędzania czasów w społeczeństwie konsumpcyjnym

Zwierzęta

Obszar objęty projektem jest terenem przemysłowym, o trudnych warunkach bytowania zwierząt. Planowane przedsięwzięcie poprzez zagospodarowanie terenu umożliwi bytowanie niewielkich populacji zwierząt, które w większości są gatunkami synantropijnymi, przystosowanymi do obecności człowieka i zurbanizowanych terenów.

Rośliny

Projekt będzie miał pozytywny wpływ na roślinność miejską. Obecny stan roślinności jest charakterystyczny dla obszarów przemysłowych. Dodatkowo zanieczyszczona produkcją przemysłową gleba utrudnia rozwój roślinności. Tereny wokół obiektów zostaną zagospodarowane, gleba poddana rekultywacji co umożliwi nasadzenie zieleni miejskiej.

Woda

Obecne zanieczyszczenie gleby produkcją przemysłową może wpływać negatywnie na położoną w sąsiedztwie terenów inwestycji rzekę Wrześnicę. Rekultywacja gleby doprowadzi do poprawy aktualnego stanu. Ponadto obiekt zostanie wyposażony w nowoczesną sieć kanalizacji wodno – sanitarnej, niwelując zagrożenie zanieczyszczenia ściekami.

Powietrze

Realizacja inwestycji będzie miała neutralny wpływ na powietrze atmosferyczne. Tereny inwestycji są aktualnie wyłączone z użytku. Po realizacji inwestycji na jej obszarze zostanie zwiększony ruch samochodowy, jednak jedynie w zakresie osób dojeżdżających do obiektu i parkujących w jego obrębie. Maksymalna ilość miejsc parkingowych została określona w planie zagospodarowania terenu w taki sposób, żeby nie powodować uciążliwości związanych z nadmiernym zanieczyszczeniem powietrza. Ponadto tereny inwestycji znajdują się w ścisłym centrum miasta, co oznacza że ruch samochodowy zostanie nie tyle zwiększony, co w znacznej mierze przekierowany na tereny inwestycji, nie zwiększając istotnie ruchu samochodowego w centrum miasta ogółem.

Powierzchnia ziemi

Realizacja inwestycji może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia. Aktualnie zanieczyszczona produkcją przemysłową gleba zostanie poddana rekultywacji. Ponadto powierzchnia ziemi zostanie odpowiednio zagospodarowana. Prace związane z realizacją budowy mogą spowodować lokalne i czasowe negatywne zmiany powierzchni ziemi, ograniczone do okresu trwania prac. Należy jednak założyć, że po zakończeniu prac wszelkie niedogodności zostaną usunięte.

Krajobraz

Inwestycja będzie miała pozytywny wpływ na krajobraz miasta. Nieużytkowane aktualnie tereny zostaną zagospodarowane, zwiększając atrakcyjność krajobrazu miejskiego.

Klimat

Przewidziana inwestycja nie będzie miała wpływu na warunki lokalnego klimatu.

Zasoby naturalne

Działania będą miały neutralny wpływ na zasoby naturalne miasta. Na omawianym terenie nie występują zasoby naturalne, stąd realizacja działań nie wpłynie na przedmiotowe komponenty środowiska.

Zabytki

Inwestycja będzie miała neutralny wpływ na zabytki miasta.

Dobra materialne

Zagospodarowanie terenów poprzemysłowych wpłynie na poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni miejskiej i przyczyni się do wzrostu atrakcyjności terenów centrum miasta oraz do wzrostu wartości sąsiednich nieruchomości. Realizacja projektu przyczyni się również do poprawy komfortu życia mieszkańców.

„Budowa osiedla mieszkaniowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą”

Inwestycja położona jest ok. 8 km od obszaru Natura 2000: Grądy Czerniejewskie (kod: PLB300049). Obszary te stanowią siedliska dla wielu gatunków flory i fauny (opisane szczegółowo w pkt. 3. Uwarunkowania przyrodnicze).

Projekt polegający na budowie osiedla mieszkaniowego wraz z infrastrukturą

towarzyszącą we Wrześni nie będzie stwarzała zagrożenia dla tych gatunków oraz obszaru sieci Natura 2000.

Głównym zagrożeniem dla Grądów w Czerniejewie, wskazanym w formularzu danych przedmiotowych obszarów jest obniżenie się poziomu wód gruntowych. Inwestycja nie będzie miała wpływu na poziom tych wód.

Zarówno w trakcie trwania prac, jak również po ich zakończeniu oraz na etapie eksploatacji wytworzonego majątku przedsięwzięcie nie będzie stwarzało zagrożenia dla siedlisk i gatunków objętych ochroną, w tym także sieci Natura 2000. Inwestycja polegała będzie jedynie na pracach budowlanych prowadzonych w obrębie dwóch przebudowywanych obiektów. Prace prowadzone będą jedynie na terenie zagospodarowanym przez człowieka, tak więc nie ma zagrożenia wycinką drzew czy zniszczeniem siedlisk roślinności chronionej. Inwestycja nie naruszy zatem przepisów wynikających z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.), który zabrania podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Inwestycja nie spowoduje również zagrożenia eutrofizacji wód.

Różnorodność biologiczna

Planowane zadanie będzie miało pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną. Przedsięwzięcie przyczyniać do zwiększenia liczebności gatunków roślinnych poprzez nasadzenia zieleni miejskiej, w celu poprawy atrakcyjności terenów inwestycji. Aktualnie teren pozbawiony jest walorów przyrodniczych z uwagi na prowadzoną na nim wcześniej działalność przemysłową. Uporządkowanie i nasadzenie zieleni umożliwi osiedlanie się zwierząt (zwłaszcza ptaków) przystosowanych do życia na terenach zurbanizowanych.

Ludzie

Zaplanowany projekt będzie wpływał pozytywnie i długoterminowo na mieszkańców Wrześni. Obecnie tereny inwestycji są niezagospodarowane i nie przedstawiają żadnej wartości dla mieszkańców. Realizacja inwestycji usprawni komunikację lokalną, łącząc tereny inwestycji siecią komunikacyjną z centrum miasta. Elementy małej architektury zainstalowane na osiedlu będą pozytywnie wpływać na jakość życia mieszkańców i estetykę obszaru.

Zwierzęta

Obszar objęty projektem jest terenem przemysłowym, o trudnych warunkach bytowania zwierząt. Planowane przedsięwzięcie poprzez zagospodarowanie terenu umożliwi bytowanie niewielkich populacji zwierząt, które w większości są gatunkami synantropijnymi, przystosowanymi do obecności człowieka i zurbanizowanych terenów. Zasiedlenie tych terenów przez ludzi spowoduje wzrost liczebności zwierząt domowych, znajdujących się pod opieką mieszkańców osiedla.

Rośliny

Projekt będzie miał pozytywny wpływ na roślinność miejską. Obecny stan roślinności jest charakterystyczny dla obszarów przemysłowych. Dodatkowo zanieczyszczona produkcją przemysłową gleba utrudnia rozwój roślinności. Tereny wokół obiektów zostaną zagospodarowane, gleba poddana rekultywacji co umożliwi nasadzenie zieleni miejskiej.

Woda

Obecne zanieczyszczenie gleby produkcją przemysłową może wpływać negatywnie na położoną w sąsiedztwie terenów inwestycji rzekę Wrześnicę. Rekultywacja gleby doprowadzi do poprawy aktualnego stanu. Ponadto budynki zostaną wyposażone w nowoczesną sieć kanalizacji wodno – sanitarnej, niwelując zagrożenie zanieczyszczenia ściekami.

Powietrze

Realizacja inwestycji będzie miała neutralny wpływ na powietrze atmosferyczne. Tereny inwestycji są aktualnie wyłączone z użytku. Po realizacji inwestycji na jej obszarze zostanie zwiększony ruch samochodowy, jednak jedynie w zakresie osób dojeżdżających do osiedla (mieszkańców osiedla) i parkujących w jego obrębie. Maksymalna ilość miejsc parkingowych została określona w planie zagospodarowania terenu w taki sposób, żeby nie powodować uciążliwości (czyli zjawisk wpływających ujemnie na stan otaczającego środowiska, które utrudniają lub pogarszają komfort życia ludzi) związanych z nadmiernym zanieczyszczeniem powietrza. Ponadto tereny inwestycji znajdują się w ścisłym centrum miasta, co oznacza że ruch samochodowy zostanie nie tyle zwiększony, co w znacznej mierze przekierowany na tereny inwestycji, nie zwiększając istotnie ruchu samochodowego w centrum miasta ogółem.

Powierzchnia ziemi

Realizacja inwestycji może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia. Aktualnie zanieczyszczona produkcją przemysłową gleba zostanie poddana rekultywacji. Ponadto powierzchnia ziemi zostanie odpowiednio zagospodarowana. Prace związane z realizacją budowy mogą spowodować lokalne i czasowe negatywne zmiany powierzchni ziemi, ograniczone do okresu trwania prac. Należy jednak założyć, że po zakończeniu prac wszelkie niedogodności zostaną usunięte.

Krajobraz

Inwestycja będzie miała pozytywny wpływ na krajobraz miasta. Nieużytkowane aktualnie tereny zostaną zagospodarowane, zwiększając atrakcyjność krajobrazu miejskiego.

Klimat

Przewidziana inwestycja nie będzie miała wpływu na warunki lokalnego klimatu.

Zasoby naturalne

Działania będą miały neutralny wpływ na zasoby naturalne miasta. Na omawianym terenie nie występują zasoby naturalne, stąd realizacja działań nie wpłynie na przedmiotowe komponenty środowiska.

Zabytki

Inwestycja będzie miała neutralny wpływ na zabytki miasta.

Dobra materialne

Zagospodarowanie terenów poprzemysłowych wpłynie na poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni miejskiej i przyczyni się do wzrostu atrakcyjności terenów centrum miasta oraz do wzrostu wartości sąsiednich nieruchomości. Realizacja projektu przyczyni się również do poprawy komfortu życia mieszkańców.

„Rewitalizacja poprzez kulturę”

Inwestycja położona jest ok. 8 km od obszaru Natura 2000: Grądy Czerniejewskie (kod: PLB300049). Obszary te stanowią siedliska dla wielu gatunków flory i fauny (opisane szczegółowo w pkt. 3. Uwarunkowania przyrodnicze).

Projekt polegający na organizacji cyklicznych imprez o charakterze lokalnym i

ponadlokalnym nie będzie stwarzał zagrożenia dla tych gatunków oraz obszaru sieci Natura 2000. Projekt nie obejmuje, żadnych prac budowlanych.

Głównym zagrożeniem dla Grądów w Czerniejewie, wskazanym w formularzu danych przedmiotowych obszarów jest obniżenie się poziomu wód gruntowych. Inwestycja nie będzie miała wpływu na poziom tych wód.

Zarówno w trakcie trwania prac, jak również po ich zakończeniu oraz na etapie eksploatacji wytworzonego majątku przedsięwzięcie nie będzie stwarzało zagrożenia dla siedlisk i gatunków objętych ochroną, w tym także sieci Natura 2000. Inwestycja polegała będzie jedynie na organizacji cyklicznych imprez kulturalnych, nie wymagać będzie podejmowania żadnych prac budowlanych, tak więc nie ma zagrożenia wycinką drzew czy zniszczeniem siedlisk roślinności chronionej. Inwestycja nie naruszy zatem przepisów wynikających z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.), który zabrania podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a także w istotny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Inwestycja nie spowoduje również zagrożenia eutrofizacji wód.

Różnorodność biologiczna

Planowane zadanie będzie miało neutralny wpływ na różnorodność biologiczną. Przedsięwzięcie nie będzie się przyczyniać do zmiany liczebności gatunków roślinnych i zwierzęcych. Nie przewidziano zarówno redukcji liczby gatunków, jak również nasadzeń, które przyczyniłyby się do jej wzrostu.

Ludzie

Zaplanowany projekt będzie wpływał pozytywnie i długoterminowo na mieszkańców Wrześni. Inwestycja przyczyni się do poprawy sytuacji społecznej i gospodarczej (napływ przyjezdnych, stymulacja lokalnej gospodarki). Przyczyni się bezpośrednio do poprawy standardu życia mieszkańców poprzez umożliwienie im dodatkowych form spędzania wolnego czasu i rekreacji oraz lokalną integrację. Ponadto wpłynie korzystnie na wizerunek miasta.

Zwierzęta

Obszar objęty projektem jest terenem miejskim, zurbanizowanym, silnie przekształconym przez człowieka. Planowane przedsięwzięcie będzie miało neutralny wpływ na warunki

bytowania gatunków miejskich. W warunkach miejskich żyją niewielkie populacje zwierząt, które w większości są gatunkami synantropijnymi.

Rośliny

Projekt będzie miał neutralny wpływ na roślinność miejską. W ramach realizacji inwestycji nie przewiduje się negatywnego wpływu na zieleń miejską i degradacji terenów zielonych. Może pojawić się ewentualne zanieczyszczenie zieleni miejskiej spowodowane zwiększonym ruchem turystycznym, jednak gmina co roku zabezpiecza w budżecie środki na jej utrzymanie .

Woda

Projekt będzie miał neutralny wpływ na środowisko wodne. W ramach projektu nie przewiduje się żadnych działań mogących negatywnie wpłynąć na środowisko wodne.

Powietrze

Realizacja inwestycji będzie miała neutralny wpływ na powietrze atmosferyczne.

Powierzchnia ziemi

Realizacja inwestycji odznaczać się będzie działaniem neutralnym na powierzchnię ziemi. Nie planuje się żadnych prac budowlanych, ingerujących w powierzchnię ziemi.

Krajobraz

Inwestycja będzie miała neutralny wpływ na krajobraz miejski. W trakcie jej realizacji nie powstaną nowe obiekty, a instalacje (np. scena) wykonane w ramach imprez będą miały charakter tymczasowy i zostaną rozmontowane po zakończeniu imprezy.

Klimat

Przewidziana inwestycja nie będzie miała wpływu na warunki lokalnego klimatu.

Zasoby naturalne

Działania będą miały neutralny wpływ na zasoby naturalne miasta. Na omawianym terenie nie występują zasoby naturalne, stąd realizacja działań nie wpłynie na przedmiotowe komponenty środowiska.

Zabytki

Inwestycja będzie miała neutralny wpływ na zabytki miasta.

Dobra materialne

Realizacja projektu nie wpłynie na poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej. Przyczyni się jednak do wzrostu atrakcyjności miasta i do promowania jego wizerunku.

„Interaktywna Września – cyfrowy świat w każdym domu”

Natura 2000

Obszar inwestycja położony jest w pobliżu obszaru Natura 2000: Grądy Czerniejewskie (kod: PLB300049). Obszary te stanowią siedliska dla wielu gatunków flory i fauny (opisane szczegółowo w pkt. 3. Uwarunkowania przyrodnicze).

Projekt zakłada m.in. budowę sieci światłowodowej oraz infrastruktury przepływowej na terenie gminy Września, nie będzie jednak stwarzał zagrożenia dla tych gatunków oraz obszaru sieci Natura 2000. Jedynym działaniem w ramach projektu, mogącym oddziaływać na obszar Natura 2000 jest budowa sieci światłowodowej. Światłowody zostaną jednak poprowadzone istniejącymi kanałami, bądź też w przypadku braku takiej możliwości, kanały światłowodowe zostaną wybudowane. Budowa kanałów nie wiąże się jednak ze skomplikowanymi pracami budowlanymi, wobec czego realizacja tego działania w odległości nawet 1 km od obszaru Natura 2000 nie stanowi żadnego zagrożenia.

Głównym zagrożeniem dla Grądów w Czerniejewie, wskazanym w formularzu danych przedmiotowych obszarów jest obniżenie się poziomu wód gruntowych. Inwestycja nie będzie miała wpływu na poziom tych wód.

Zarówno w trakcie trwania prac, jak również po ich zakończeniu oraz na etapie eksploatacji wytworzonego majątku przedsięwzięcie nie będzie stwarzało zagrożenia dla siedlisk i gatunków objętych ochroną, w tym także sieci Natura 2000. Prace prowadzone będą na terenie zagospodarowanym przez człowieka, tak więc nie ma zagrożenia wycinką drzew czy zniszczeniem siedlisk roślinności chronionej. Inwestycja nie naruszy zatem przepisów wynikających z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.), który zabrania podejmowania działań mogących w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt, a

także w istotny sposób wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000.

Inwestycja nie spowoduje również zagrożenia eutrofizacji wód, wręcz przeciwnie, uregulowanie gospodarki ściekowej przyczyni się do zmniejszenia ryzyka zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych substancjami szkodliwymi.

Różnorodność biologiczna

Planowane zadanie będzie miało neutralny wpływ na różnorodność biologiczną. Przedsięwzięcie nie będzie się przyczyniać do zmiany liczebności gatunków roślinnych i zwierzęcych. Nie przewidziano zarówno redukcji liczby gatunków, jak również nasadzeń, które przyczyniłyby się do jej wzrostu.

Ludzie

Zaplanowany projekt będzie wpływał pozytywnie i długoterminowo na mieszkańców Wrześni. Inwestycja przyczyni się do poprawy sytuacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem, zwiększając ich aktywność i zmniejszając znacznie zjawiska patologiczne w gminie.

Zwierzęta

Obszar objęty projektem jest głównie na terenie zurbanizowanym, silnie przekształconym przez człowieka. Działanie związane z budową sieci światłowodowej, z uwagi na mały zakres robót budowlanych, nie będzie miało negatywnego wpływu na warunki bytowania zwierząt nawet poza terenami miejskimi. Inwestycja w żaden sposób nie wpłynie negatywnie na chronione gatunki występujące na terenach obszarów ochrony.

Rośliny

Projekt będzie miał neutralny wpływ na roślinność. W ramach realizacji inwestycji nie przewiduje się negatywnego wpływu na zieleń miejską i degradacji terenów zielonych poza miastem. Przeprowadzane w ramach projektu prace nie będą negatywnie wpływać na rośliny znajdujące się na obszarach chronionych.

Woda

Projekt będzie miał neutralny wpływ na środowisko wodne. W ramach projektu nie przewiduje się żadnych działań mogących negatywnie wpłynąć na środowisko wodne.

Powietrze

Realizacja inwestycji będzie miała neutralny wpływ na powietrze atmosferyczne.

Powierzchnia ziemi

Realizacja inwestycji może spowodować zarówno minimalne, tymczasowe negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia. Negatywne skutki mogą być odczuwalne jedynie w okresie prac związanych z budową sieci światłowodowej. Mogą spowodować lokalne i czasowe zmiany powierzchni ziemi, ograniczone do okresu trwania prac. Należy jednak założyć, że po zakończeniu prac wszelkie niedogodności zostaną usunięte. Pozytywne skutki, które będzie można zaobserwować zaraz po uprzątnięciu terenu budowy polegają na uporządkowaniu powierzchni wokół obiektów.

Krajobraz

Inwestycja będzie miała neutralny wpływ na krajobraz miejski. W trakcie jej realizacji nie powstaną nowe obiekty, a wykonanie sieci światłowodowej i infrastruktury przesyłowej nie wpłynie w żaden sposób na krajobraz miasta.

Klimat

Przewidziana inwestycja nie będzie miała wpływu na warunki lokalnego klimatu.

Zasoby naturalne

Działania będą miały neutralny wpływ na zasoby naturalne miasta. Na omawianym terenie nie występują zasoby naturalne, stąd realizacja działań nie wpłynie na przedmiotowe komponenty środowiska.

Zabytki

Inwestycja będzie miała neutralny wpływ na zabytki miasta.

Dobra materialne

Realizacja projektu nie wpłynie na poprawę stanu zagospodarowania przestrzeni publicznej. Przyczyni się jednak do zmniejszenia zjawisk patologicznych i ograniczenia wykluczenia społecznego.

5. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensacje przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym także na obszar Natura 2000

Działania ujęte w „Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 – 2020” zakładają poprawę sytuacji w mieście, obejmującą sfery społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Projekt zakłada jednak zagospodarowanie terenów przemysłowych znajdujących się w centrum miasta. Efektem będzie podniesienie wartości środowiska przyrodniczego na terenie miasta, głównie poprzez zagospodarowanie aktualnie nieużytkowanych terenów przemysłowych. LPR nie przewiduje natomiast inwestycji stanowiących w sposób oczywisty zagrożenie dla środowiska. Projekty związane z budową osiedla mieszkaniowego oraz wielko powierzchniowego obiektu handlowo-usługowego wyszczególnione zostały kwalifikują się według rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Analizując jednak sytuację, nie wykazano żadnych czynników mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Program Rewitalizacji nie zawiera żadnych działań, w których degradacja środowiska służyłaby osiągnięciu celów społecznych, gospodarczych czy przestrzennych. Zakłada się, że realizacja większości projektów w niewielkim stopniu może negatywnie ingerować w różne elementy środowiska. Jednakże oddziaływania te będą miały charakter odwracalny i będą występowały krótkoterminowo. W przypadku zwiększenia ruchu samochodowego na terenach przemysłowych, jak wskazano wcześniej, będzie on wynikiem przekierowania części ruchu z obecnego centrum miasta. Ogólne natężenie ruchu samochodowego na obszarze centrum się nie zmieni, zatem realizacja projektu nie będzie miała negatywnego wpływu na środowisko. Nawet gdyby taki wpływ miał się pojawić, w związku z nieco większym niż zakładano zanieczyszczeniem powietrza, zostanie zniwelowany poprzez znaczącą poprawę walorów przyrodniczych tego obszaru, w szczególności poprzez wytyczenie i zagospodarowanie obszarów zieleni miejskiej.

Realizacja zadań związanych z infrastrukturą komunikacyjną, modernizacją kanalizacji deszczowej, przebudową budynków, zagospodarowaniem terenów przemysłowych zakłada osiągnięcie celów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, a przy tym także środowiskowych, np.: zmniejszenie emisji spalin do atmosfery, czy poprawa

jakości terenów zdegradowanych ze względu na wcześniejszą działalność produkcyjną. Ponadto w przypadku parków i zieleni miejskiej, nie ma zagrożenia dla zwierząt spowodowanego intensyfikacją ruchu na terenie miasta ze względu na centrum handlowe. Gatunki zamieszkujące te obszary należą do gatunków synantropijnych, które przyzwyczyły się do obecności człowieka i potrafią z niej czerpać korzyści. Jeśli chodzi o tereny zielone, wzmożony ruch może stanowić pewien problem, z uwagi na np. wydeptywanie trawników, uszkodzenie drzew, krzewów i kwiatów czy zaśmiecanie. Władze miasta zabezpieczają jednak co roku odpowiednie środki, aby zieleń miejska była odpowiednio zagospodarowana i utrzymana, oraz na sprzątanie i utrzymywanie czystości przestrzeni publicznych w mieście.

Realizacja zadań ujętych w LPR przewiduje zestaw rozwiązań, mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą ewentualnych negatywnych oddziaływań na środowisko w przypadku projektów związanych z zagospodarowaniem terenów przemysłowych. W przypadku pozostałych projektów, działania takie nie są potrzebne. Wynika, to przede wszystkim ze specyfiki planowanych przedsięwzięć i braku sytuacji konfliktowych pomiędzy tymi inwestycjami a środowiskiem.

Po zagospodarowaniu terenów przemysłowych umieszczone zostaną elementy małej architektury, w tym kosze na śmieci. Rozmieszczenie koszy zostanie dokonane w taki sposób, aby odwiedzający mieli do nich łatwy dostęp. Ponadto, planuje się regularne sprzątanie tych terenów, wywóz odpadów i pielęgnację roślinności. Ograniczenie negatywnych oddziaływań związanych z hałasem wytwarzanym przez mieszkańców nowopowstałego osiedla i odwiedzających planowane centrum handlowo-usługowe polegać będzie na wytworzeniu naturalnych barier w postaci pasów drzew i krzewów okalających tereny inwestycji. Możliwość zanieczyszczenia rzeki Wrześnicy poprzez zaśmiecanie zostanie ograniczona poprzez oddzielenie rzeki od ciągów pieszych i komunikacyjnych pasami zieleni, odgrodzonych barierkami.

W wyniku realizacji ustaleń LPR nie zaistnieją straty w obszarach chronionych położonych w granicach miasta i w jego sąsiedztwie, w tym zwłaszcza w sieci Natura 2000.

5.1. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w Projekcie

Projekty zawarte w „Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Września na lata 2011 - 2020” zawiera listę projektów, które poprzez zintegrowanie ich celów mają doprowadzić do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych z sytuacji kryzysowej. Wszystkie projekty są w pewnym sensie komplementarne i zaprzestanie realizacji któregoś z nich może wpłynąć na mniejszą efektywność innego. Większość projektów, realizowanych w ramach Programu

charakteryzuje się dodatnim bądź neutralnym oddziaływaniem na środowisko. Przewidziane oddziaływania negatywne mają charakter tymczasowy i ustaną zaraz po zakończeniu realizacji inwestycji. W związku z powyższym

Oceniając wpływ na różne elementy środowiska należy zauważyć, że zmiany pozytywne będą istotne i zauważalne, podczas gdy prognozowane zmiany negatywne dotyczyć będą niewielkiej skali oddziaływania oraz zostaną poddane działaniom mającym je zniwelować. W związku z tym, poszukiwanie rozwiązań alternatywnych jest nieuzasadnione.

Dlatego też, w tym kontekście, trudno wskazywać rozwiązania alternatywne. LPR jest koncepcją przebudowy i rewitalizacji społecznej i przestrzennej miasta, która jest inicjatywą spójną i całościową, pozwalającą osiągnąć zamierzone efekty. Wprowadzenie rozwiązań alternatywnych kwestionowałoby całość wizji zagospodarowania i rozwoju wyznaczonego terenu.

5.2. Metody analizy skutków realizacji postanowień Projektu

Realizacja projektów inwestycyjnych ujętych w LPR Miasta Września na lata 2011 - 2020 przyczyni się do osiągnięcia zarówno materialnych jak i niematerialnych projektów.

W celu skutecznej ewaluacji skutków LPR dla Miasta Września niezbędne jest określenie wymiernych i porównywalnych wskaźników, będących rezultatami wdrażania projektów wymienionych w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Program zawiera zestaw tych wskaźników, dzieląc je na wskaźniki produktu i rezultatu. Korespondują one z zakładanymi osiągnięciami zakładanych działań realizowanych na obszarze dysfunkcyjnym. Produkty to materialne, bezpośrednie efekty realizacji projektów - mierzone konkretnymi wielkościami. Rezultaty natomiast są korzyściami beneficjenta, powstałymi w wyniku zakończenia projektów. Rezultaty są zawsze wynikiem produktów.

W ramach Urzędu Miasta i Gminy we Wrześni powołany zostanie Zespół Koordynujący ds. Rewitalizacji, biorący aktywny udział w monitorowaniu realizacji zaplanowanych działań, ocenie efektywności rewitalizacji, badaniu aktualnej sytuacji w mieście i decydowaniu o ewentualnych zmianach i aktualizacji Programu. Powołany zostanie również Pełnomocnikiem ds. Rewitalizacji.

Nad wdrażaniem poszczególnych projektów pracować będą odpowiednie podmioty zaangażowane w ich realizację. Projekty realizowane przez władze miasta realizowane będą przy udziale pracowników odpowiednich komórek organizacyjnych. Część projektów realizowana będzie przy udziale Ośrodka Pomocy Społecznej, Wrzesińskiego Ośrodka

Kultury i organizacji pożytku publicznego. Komercyjne projekty inwestycyjne realizowane będą przez podmioty prywatne, które mogą finansować swoje inwestycje przy pomocy inicjatywy JESSICA.

Monitoring i ewaluacja programu polegać będzie na cyklicznym i okresowym przeprowadzeniu oceny realizacji poszczególnych działań zapisanych w dokumencie oraz decydowaniu się na aktualizację bądź zmiany w związku ze zmieniającą się sytuacją we Wrześni oraz kontrolowaniu zasadności i efektywności przeznaczonych na rewitalizację środków finansowych

Zatwierdzając Program Rewitalizacji, Urząd Miasta i Gminy Września zobowiązuje się do nadzorowania monitoringu Programu. Wspomniany wcześniej Zespół Koordynujący ds. Rewitalizacji będzie współpracował z partnerami zaangażowanymi w działania rewitalizacyjne i przedkładał stosowne sprawozdania na posiedzeniach Rady Miejskiej.

Za aktualizację Programu odpowiedzialny jest Pełnomocnik ds. Rewitalizacji Zespołem Koordynującym Rewitalizację. Aktualizacja Programu powinna odbywać się przy współpracy z partnerami społecznymi. Rada Miejska stosowną uchwałą przyjmować będzie w miarę potrzeb – aktualizacje Lokalnego Programu Rewitalizacji. Ocena formalna realizacji Programu należeć będzie do Burmistrza.. Uwagi na temat przebiegu realizacji Programu mogą zgłaszać partnerzy społeczni oraz inne zainteresowane podmioty jak również obywatele.

5.3. Wskazanie napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy

Analiza Lokalnego Programu Rewitalizacji pozwoliła stwierdzić duże szanse na powodzenie ze względu na realne możliwości osiągnięcia zakładanych efektów. Wdrażanie LPR oparte będzie na obecnie powszechnie znanych i używanych metodach, technikach i technologiach. Długi okres realizacji, od roku 2011 do 2020, daje możliwość swobody w działaniu.

6. *Oddziaływania transgraniczne związane z realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011-2020*

Powołując się na konwencję o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym sporządzoną w Espoo w 1991 roku, należy rozważyć możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych działań rewitalizacyjnych. Inwestycje zlokalizowane nieopodal granic państwa winny podlegać specjalnej analizie. Podobnie w przypadku inwestycji zlokalizowanych w dalszej odległości, gdy inwestycje te ze względu na znaczny rozmiar przedsięwzięcia powodować mogą znaczne emisje lub zmiany w środowisku przyrodniczym.

Miasto Września położone jest w odległości ok. 220 km od najbliższej granicy państwowej, zatem nie znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie innych państw ani w obszarze przygranicznym. Realizacja projektów zawartych w LPR nie spowoduje żadnych skutków środowiskowych o charakterze transgranicznym. Skala zawartych w Programie przedsięwzięć ma charakter regionalny, w związku z czym ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć na środowisko będzie miało zasięg regionalnych.

Stwierdza się zatem brak możliwości wystąpienia negatywnych oddziaływań o charakterze transgranicznym, mogących objąć terytorium innych państw.

7. *Streszczenie w języku niespecjalistycznym*

Prognoza oddziaływania na środowisko Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 – 2020 opracowana została na podstawie pisma Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu, a także na podstawie zapisów art. 46 ust. 2 i art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199 poz. 1227).

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 - 2020” została sporządzona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi:

- ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska,

- ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zakres oraz stopień szczegółowości informacji wymaganych w Prognozie, zgodnie z art. 53 ustawy, określiła Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Prognoza została opracowana w celu rozpoznania możliwych oddziaływań na środowisko przyrodnicze spowodowanych realizacją inwestycji ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji.

W rozdziale 2 niniejszej Prognozy przedstawiona została analiza zawartości Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011 – 2020. Z analizy wynika iż głównym celem LPR jest rozwiązywanie zidentyfikowanych problemów na obszarze dysfunkcyjnym w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, co doprowadzić ma do przywrócenia świetności tego obszaru poprzez wprowadzenie na nim nowych funkcji.

Analiza wykazała, iż w sąsiedztwie obszarów objętych rewitalizacją nie leży wiele obszarów ochrony przyrody, wartościowych pod względem przyrodniczym. Na terenie całej gminy znajduje się jedynie 5 pomników przyrody oraz obszar Natura 2000 Grądy w Czarniejewie. Obszar ten oddalony jest jednak około 7 km od granicy miasta Września. Lasy Czarniejewskie, użytkowane gospodarczo przez całe wieki, jednymi z najlepiej zachowanych w Wielkopolsce lasów. Na szczególną uwagę zasługują najlepiej w Wielkopolsce wykształcone i zachowane zbiorowiska wielogatunkowych lasów liściastych, zajmujących największą powierzchnię na terenie Ostoi.

Rozdział 3 zawiera charakterystykę i opis stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym oddziaływaniem. Opisane zostały następujące elementy środowiska

- położenie miasta,
- ukształtowanie powierzchni
- budowa geologiczna, surowce
- klimat, gleby
- wody powierzchniowe i podziemne
- powietrze atmosferyczne
- hałas
- uwarunkowania przyrodnicze

W przypadku braku realizacji działań zaplanowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji wystąpić mogą następujące negatywne skutki:

- dalsza degradacja obszaru rewitalizacji;
- pogarszanie się stanu technicznego budynków;
- pogorszenie się stanu technicznego infrastruktury drogowej powodujące brak drożności ruchu komunikacyjnego, a co za tym idzie pogorszenie warunków życia mieszkańców poprzez wzrost zanieczyszczeń komunikacyjnych;
- pogorszenie się jakości życia mieszkańców spowodowane degradacją przestrzeni publicznych;
- stagnacja gospodarcza;
- brak możliwości rozwoju działalności gospodarczej ze względu na brak odpowiedniej infrastruktury technicznej;
- ryzyko występowania patologii społecznych;
- zwiększone zagrożenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego; spadek poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców.

W celu poprawy istniejącej sytuacji zaplanowano rewitalizację wskazanych obszarów dysfunkcyjnych, w ramach której przewidziano zadania o charakterze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Zaniechanie realizacji projektów przewidzianych w Lokalnym Programie Rewitalizacji wpłynęłoby na pogorszenie złego stanu infrastruktury technicznej, i degradację przestrzeni publicznej. Realizacja inwestycji ujętych w LPR wpłynie na zniwelowanie tych problemów poprzez poprawę stanu obecnego przy dbałości o niezwykle środowisko przyrodnicze i podniesienie jego wartości.

Rozdział 4 zawiera opis stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem. W wyniku przeprowadzonej analizy stanu środowiska zaobserwowano następujące zagrożenia:

- presja działalności człowieka na wody powierzchniowe, w szczególności na obszarach użytkowanych rolniczo, co w konsekwencji powoduje degradację wód szczególnie przez związki azotu,
- umiarkowany stan wód powierzchniowych,
- brak racjonalnego gospodarowania wodą w gospodarce komunalnej,
- niska emisja z gospodarstw domowych, szczególnie w sezonie grzewczym,
- niska świadomość ekologiczna,
- wzrost natężenia ruchu pojazdów na drogach krajowych, wojewódzkich i powiatowych,

- potrzeba rozbudowy sieci gazowej, oraz stopniowego zwiększania udziału energii z surowców odnawialnych
- problem z regulacją stosunków wodnych w gminie – zbyt mała ilość zbiorników małej retencji,
- potrzeba kontynuowania nasadzeń drzew i krzewów, jak i potrzeba utrzymywania oraz rozwijania form ochrony przyrody i form zieleni.

W celu określenia oddziaływania projektów na poszczególne elementy środowiska przeprowadzono szczegółową ocenę przedsięwzięć. Pod uwagę wzięto wpływ projektów na:

- obszary chronione, w tym obszary Natura 2000,
- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne.

Dla obszarów dysfunkcyjnych dokonano analizy prognozowanych oddziaływań na 13 elementów środowiska, w tym celu scharakteryzowano spodziewane oddziaływania i ich efekty.

Zaprezentowana w Prognozie analiza wykazała, że zaplanowane w ramach rewitalizacji projekty kluczowe, oddziaływać będą pozytywnie, bądź neutralnie na analizowane elementy środowiska. Należy zauważyć, że w żadnym badanym przypadku nie dokonano jednoznacznie negatywnej prognozy skutków. Projekt zagospodarowania terenów byłej produkcji przemysłowej niesie ze sobą poprawę walorów przyrodniczych miasta. Lokalny Program Rewitalizacji nie przewiduje inwestycji, które stanowiłyby zagrożenie dla środowiska, lub takich, w których degradacja środowiska służyłaby osiągnięciu celów społecznych, gospodarczych i przestrzennych.

Lokalny Program Rewitalizacji stanowi spójną koncepcję, łączącą poprawę sytuacji we Wrześni, w sferach infrastrukturalnej, społecznej i gospodarczej, dlatego nie wskazano rozwiązań alternatywnych w stosunku do tych przedstawionych w Programie. Nie wskazano także na możliwość oddziaływania transgranicznego.

W analizowanym LPR nie znajduje się ustaleń, które dyskwalifikowałyby go ze względu na skalę i charakter oddziaływań na środowisko.

Załącznik 1 Ryciny obrazujące granice obszarów podlegających ochronie

Ryc. Granica Grądów Czerniejewskich na tle obszarów wyznaczonych do rewitalizacji w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Miasta Września na lata 2011-2020.

Źródło: opracowanie własne